

RBP

12 JAN. 2015

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.: Raad B&W
B.V.O.:

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

3

betreft
Ledenraadpleging
onderhandelingsakkoord
convenant Bodem en
Ondergrond

ons kenmerk
ECFD/U201402411

datum

9 januari 2015

Lbr. 15/001

Gemeente Woerden 15.000557

Registratiedatum: 12/01/2015
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

Samenvatting

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en de VNG hebben onderhandeld over een convenant voor bodem en ondergrond. De onderhandelingen hebben geleid tot een onderhandelingsakkoord voor de jaren 2016 tot en met 2020. De afspraken in dit akkoord zijn een voortzetting van de samenwerking die sinds 2009, na de ondertekening van het convenant 'Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties', gaande is. De afspraken betreffen vooral de 29 gemeenten die in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) bevoegd gezag zijn. De belangen van de overige gemeenten zijn door de VNG meegenomen in de onderhandelingen, maar worden in de uitvoering behartigd door de provincies, die voor deze gemeenten het bevoegd gezag Wbb zijn. Een toelichting op de afspraken en onze inzet bij de onderhandelingen en de ledenraadpleging leest u in deze brief.

Deze ledenbrief betreft een ledenraadpleging. Het VNG-bestuur legt de gemaakte afspraken met positief advies aan u voor. Ieder lid kan slechts één keer stemmen. Daarom is aan de gemeentesecretaris een e-mail gestuurd met een link naar het digitale reactieformulier. U kunt via deze link tot en met 26 februari 2015 reageren. Alleen de uitgebrachte stemmen tellen (gewogen) mee in het eindresultaat.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 3
betreft Ledenraadpleging onderhandelingsakkoord convenant Bodem en Ondergrond	ons kenmerk ECFD/U201402411 Lbr. 15/001	datum 9 januari 2015

Geacht college en gemeenteraad,

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en de VNG hebben onderhandeld over een convenant voor bodem en ondergrond. De onderhandelingen hebben geleid tot concept-afspraken voor de jaren 2016 tot en met 2020. De concept-afspraken zijn opgenomen in het 'onderhandelingsakkoord convenant Bodem en Ondergrond' (verder 'het onderhandelingsakkoord' genoemd) en zijn een vervolg op de afspraken en een voortzetting van de samenwerking van 2009, zoals vastgelegd in het convenant 'Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak speedlocaties'. De onderhandelingen hebben geleid tot het 'onderhandelingsakkoord convenant bodem en ondergrond' (bijlage 1) en een beleidsdocument 'duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond' (bijlage 2). Het beleidsdocument is onlosmakelijk met het convenant verbonden.

Deze brief geeft een toelichting op onze inzet bij de onderhandelingen en de afspraken.

Deze ledenbrief betreft een ledenraadpleging. Het VNG-bestuur legt de gemaakte afspraken met positief advies aan u voor. Ieder lid kan slechts één keer stemmen. Daarom is aan de gemeentesecretaris een e-mail gestuurd met een link naar het digitale reactieformulier. U kunt via deze link tot en met 26 februari 2015 reageren. Alleen de uitgebrachte stemmen tellen (gewogen) mee in het eindresultaat.

Achtergrond

Op 10 juli 2009 hebben het Rijk, het IPO, de UWV en de VNG het convenant 'Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties' ondertekend. Daarmee is binnen het gezamenlijke Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant de afronding van de bodemsaneringsoperatie en de transitie naar een integraal ondergrondbeleid in gang gezet. Sinds 2009 zijn grote stappen gezet richting het afronden van de spoedoperatie op locaties met risico's voor de volksgezondheid (de humane spoedlocaties). De afronding van de overige spoedlocaties (ecologie en verspreiding) is nog een flinke klus. Het huidige convenant kent in 2015 haar laatste jaar. Omdat het lopende convenant een goede basis is gebleken voor samenwerking, hebben partijen besloten weer gezamenlijk vervolgspraken te maken. De concept-afspraken zijn opgenomen in het 'onderhandelingsakkoord convenant Bodem en Ondergrond'. De afspraken betreffen vooral de 29 gemeenten die in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) bevoegd gezag zijn. De belangen van de overige gemeenten zijn door ons meegenomen, maar worden in de uitvoering behartigd door de provincies, die voor deze gemeenten het bevoegd gezag Wbb zijn.

Gelijktijdig met de onderhandelingen over de afspraken, is gezamenlijk een beleidsdocument opgesteld om de stip op de horizon te duiden. Dit document wordt gelijktijdig aangeboden met het convenant en vastgesteld tijdens de ondertekening van het convenant. In het convenant staat een verwijzing naar het beleidsdocument. Hierin is vastgelegd dat de verdere ontwikkeling (transitie) naar een duurzaam en efficiënt beheer van bodem en ondergrond de hoofddoelstelling van het bodembeleid is, als voortzetting van de lijn uit het huidige convenant (2009). Hiervoor is het van groot belang dat de resterende locaties met een onaanvaardbaar risico voor mens, ecologie of verspreiding worden gesaneerd: de afronding van de spoedoperatie. De kwaliteit van de bodem en de ondergrond wordt verder beschermd door preventie van het ontstaan van nieuwe verontreinigingen (de zorgplicht) en door actief beheer en nazorg van resterende verontreinigingen. Het actieve beheer en de nazorg, vinden in toenemende mate via gebiedsgericht beheer plaats, waarbij verontreinigingen, waar nodig, bij ruimtelijke ontwikkelingen worden aangepakt op basis van algemene regels. Dit wordt de komende jaren verder uitgewerkt in het kader van de Omgevingswet (planning 2018). Dan wordt ook gekeken naar een eventuele verdergaande decentralisatie van de bodemtaken richting alle gemeenten. Bij de uitwerking worden alle gemeenten betrokken.

In beide stukken wordt de transitie naar het beheer van de ondergrond uitgewerkt. Deze transitie kenmerkt zich door de zinsnede 'van saneren naar beheren'. De nadruk ligt daarbij op de kwaliteit van ons grondwater. Na de sanering of beheersing van de risicovolle verontreinigingen, resteert een groot aantal locaties met bodemverontreiniging (ernstig-niet-spoed). Zoals deze locaties er nu

bij liggen, leveren zij geen risico's op. Wel zullen gemeenten daar de komende decennia mee worden geconfronteerd bij bouwprojecten, graafactiviteiten, gebiedsontwikkeling, grondverzet, grondwateronttrekkingen et cetera. Nederland zal met bodemverontreiniging moeten leren omgaan en daar hoort een vernieuwd bodembeleid bij, dat uitgaat van gebiedsgericht grondwaterbeheer en aansluiting bij ruimtelijke (regionale en lokale) ontwikkelingen. Bovendien leiden de toenemende ruimtelijke claims in vooral de bebouwde gebieden tot behoefte aan ordening van de ondergrondse ruimte. Agenda voor de komende jaren is zorg dragen voor structurele financiering en maatschappelijke acceptatie van dit gegeven.

Met het concept-convenant wordt de afronding van de spoedoperatie uitgewerkt in concrete afspraken voor de periode van 2016-2020. In het huidige convenant ligt de focus op de verontreinigingen met risico's voor de volksgezondheid. De afspraken voor de komende periode hebben betrekking op de verontreinigingen waar sprake is van een verspreidingsrisico en risico's voor het ecosysteem. De afspraken betreffen vooral de 29 gemeenten die in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) bevoegd gezag zijn. De belangen van de overige gemeenten zijn door ons meegenomen, maar worden in de uitvoering behartigd door de provincies, die voor deze gemeenten het bevoegd gezag Wbb zijn.

Inzet

In het onderhandelingstraject waren voor ons de volgende punten belangrijk:

1. De ambitie moet in balans zijn met het beschikbare budget;
2. De zorgplicht die veroorzakers van bodemverontreiniging hebben moet ongewijzigd blijven;
3. De convenantspartijen streven ernaar dat de gebiedsgerichte aanpak van bodemverontreiniging wordt versterkt;
4. De budgetverdeling tussen de bevoegde overheden moet voldoende draagvlak hebben bij deze overheden;
5. De convenantspartijen gaan onderzoeken of voor de periode na 2020 ook gebruikers van bodem kunnen meebetalen voor het beheer van de ondergrond;
6. Bedrijven moeten gestimuleerd worden om aan de slag te gaan met het opruimen van hun 'spoedlocatie';
7. De convenantspartijen gaan bedrijven stimuleren om bij te dragen aan gebiedsgericht beheer;

8. Als de verantwoordelijkheid voor bodembeheer wordt gedecentraliseerd naar gemeenten, dan moeten Rijk, provincies en gemeenten goede afspraken maken over de randvoorwaarden waarbinnen dit gebeurt;
9. Voor de transitie naar een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond werken overheden en bedrijven actief samen, mede indachtig de in voorbereiding zijnde Omgevingswet.

Bij de onderhandelingen heeft de VNG gebruik gemaakt van de flyer 'De bodem, gemeenten vinden er wat van!', die op 11 april 2013 is vastgesteld door de bestuurlijke commissie Milieu en Mobiliteit van de VNG.

Tussentijds hebben gemeenten via de (digitale) werkgroep Bodem op het ROMnetwerk ambtelijk reactie kunnen geven op voorlopige versies van de afspraken in het onderhandelingsakkoord. De opmerkingen zijn meegenomen in de onderhandelingen.

Consequenties voor de gemeenten

In het beleidsdocument en in het onderhandelingsakkoord zijn de hiervoor genoemde punten van onze inzet verwerkt. Met het onderhandelingsakkoord ligt vast op welke wijze en in welk tempo gewerkt wordt aan de afronding van de spoedoperatie en de transitie naar een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond. Voor de afronding van de spoedoperatie zijn de afspraken concreter dan voor de onderwerpen transitie, zorgplicht en het meebetalen van gebruikers aan het beheer van de ondergrond. De budgetverdeling maakt onderdeel uit van het onderhandelingsakkoord.

Om de gezamenlijkheid van de aanpak te bevorderen is gepoogd om samen met het bedrijfsleven tot een akkoord te komen. Het bedrijfsleven heeft namelijk een grote rol bij de aanpak, omdat zij vaak eigenaar zijn. Helaas hebben VNO-NCW en MKB Nederland zich op het laatste moment teruggetrokken uit de onderhandelingen. Wij zijn van mening dat dit een gemiste kans is. Het bedrijfsleven heeft gelukkig wel aangegeven dat overheid en (probleem hebbend) bedrijfsleven elkaar nodig hebben bij de afronding van de spoedoperatie op weg naar een duurzaam en efficiënt beheer. Wij hebben er vertrouwen in dat onze doelen op dit gebied toch worden bereikt. Het Rijk heeft namelijk aangegeven dat zij het Besluit financiële bepalingen bodemsanering en de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 willen aanpassen conform onze inzet bij de onderhandelingen en dat zij de zorgplicht als belangrijk uitgangspunt zien in de Omgevingswet. Het vraagt echter wellicht iets meer inzet van de bevoegde overheden zelf.

Voor het (ondersteunen bij het) realiseren van de doelen uit het convenant wordt een gezamenlijk uitvoeringsprogramma opgesteld. Hiervoor zal, in navolging van de huidige periode, waarschijnlijk weer een gezamenlijk uitvoeringsteam worden benoemd. Monitoring en evaluatie maken onderdeel uit van de werkzaamheden van het uitvoeringsteam. Gezien de koppeling met de Omgevingswet ligt het voor de hand dat hier gedurende de looptijd ook niet-bevoegd gezag-gemeenten en uitvoeringsdiensten bij worden betrokken. Afspraken over een eventueel verdergaande decentralisatie van bodemtaken worden, zoals aangegeven in het beleidsdocument, verder uitgewerkt in het kader van de Omgevingswet.

In het onderhandelingsakkoord zijn ook afspraken gemaakt over de aanpak van waterbodems. Deze afspraken raken vooral de waterschappen en provincies. Gemeenten waar een dergelijk probleem speelt, worden via de provincies vertegenwoordigd. Het grootste deel van de waterbodempromblematiek wordt nog in de periode tot 2016 worden aangepakt.

Specifiek gevolgen Bevoegd gezag Wet bodembescherming

Voor gemeenten die voor de toepassing van de Wet bodembescherming (Wbb) direct zijn gelijkgesteld aan de provincie heeft het convenant de meeste consequenties. De 29 directe bevoegde gezagen zijn: Alkmaar, Almelo, Amersfoort, Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag, Deventer, Dordrecht, Eindhoven, Emmen, Enschede, Groningen, Haarlem, Heerlen, Helmond, Hengelo, 's Hertogenbosch, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Schiedam, Tilburg, Utrecht, Venlo, Zaanstad en Zwolle.

Voor de overige gemeenten is de provincie bevoegd gezag.

Door de afspraken in het onderhandelingsakkoord zijn de directe bevoegde gezagen verzekerd van een budget voor de uitvoering van hun bodemtaken. Ook ligt op basis van de afspraken vast op welke wijze en in welk tempo wordt gewerkt aan de afronding van de spoedoperatie en de transitie naar een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond.

Specifieke gevolgen voor overige gemeenten

Voor de overige gemeenten betreffen de gevolgen vooral het onderschrijven van het belang van een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond. Daarnaast voorziet het convenant in afspraken over een adequate taakoverdracht van provincies aan gemeenten, indien de Omgevingswet tijdens de looptijd van dit convenant in werking treedt en daarin een verdergaande decentralisatie van de taken plaatsvindt.

Financiële afspraken

Voor de uitvoering van de taken en het inrichten van een apparaat krijgen provincies en gemeenten financiële middelen toebedeeld. Voor de periode van 2016 tot en met 2020 is dit een bedrag van ongeveer 286 miljoen euro dat wordt verdeeld over provincies en gemeenten. Het convenant bevat hiervoor een verdeelsleutel. Hierin is aandacht voor het afronden van de spoedoperatie (inclusief een 10% bezuinigingsopgave vanwege een korting door het ministerie van I&M), de vergoeding van de apparaatskosten (bijdragen conform laatste jaren huidige convenant, geen nieuwe bezuinigingsopgave) en een nieuwe post "overig convenant" (hieruit kunnen kosten/uren ten behoeve van de verbreding van saneren naar beheren worden gefinancierd). Naast het bedrag dat over provincies en gemeenten wordt verdeeld, is een bedrag van 65 miljoen euro beschikbaar voor eventueel benodigde aanvullende financiering van de spoedoperatie voor individuele bevoegde overheden (het plusbudget). Dit wordt beschikbaar gesteld in twee tranches en is aan te vragen via een onderbouwd verzoek. Geconcludeerd wordt dat het benodigde budget niet geheel voldoende is om alle spoedlocaties volledig aan te pakken. Daarom is in de concept-afspraken de mogelijkheid opgenomen om maatregelen ook na 2020 uit te kunnen voeren. Hiervoor wordt uiterlijk in 2019 een nieuw voorstel voor verdeling opgesteld.

De gemeenten die vanuit de Wet bodembescherming bevoegd gezag zijn, ontvangen het bodembudget rechtstreeks van het Rijk. De overige gemeenten kunnen via de provincies aanvragen doen voor een bodembudget. Een interbestuurlijke werkgroep heeft een advies over de budgetverdeling gemaakt. Dit advies is ter onderbouwing van het voorstel voor de budgetverdeling toegevoegd (bijlage 3).

Ledenraadpleging

Afgevaardigden van de bestuurlijke commissie Milieu, Energie & Mobiliteit hebben namens de gemeenten de onderhandelingen gevoerd. Tussentijds zijn de onderhandelingsresultaten digitaal voorgelegd via de ambtelijke werkgroep Bodem. Het bestuur van de VNG is van mening dat de gesprekken hebben geleid tot een voor gemeenten goed resultaat met heldere randvoorwaarden. Het VNG-bestuur legt het onderhandelingsakkoord dan ook met een positief advies aan u voor. Bij instemming door haar leden besluit het bestuur over ondertekening. Na akkoord van het bestuur ondertekent de VNG het convenant en spoort haar leden aan conform dit convenant te handelen.

Spelregels ledenraadpleging:

- Het gaat om een gewogen stemming, waarin iedere gemeente één stem per 1.000 inwoners heeft met een maximum van 75. Dit is gelijk aan de weging van stemmen in de

ALV (gewesten hebben één stem per 10.000 inwoners);

- Ieder lid kan slechts één keer stemmen. Daarom is aan de gemeentesecretaris een e-mail gestuurd met een link naar het digitale reactieformulier. U kunt via de link **tot en met 26 februari 2015 reageren**.
- Het VNG-bestuur neemt op basis van de uitslag van de ledenraadpleging een besluit. Hierbij is de uitslag van de ledenraadpleging niet bindend;
- De stemverhouding van de groep gemeenten die bevoegd gezag zijn vanuit de Wbb ten opzichte van de stemverhouding van alle gemeenten, wordt betrokken bij het besluit van het bestuur.

Vragen

Voor vragen over deze ledenraadpleging kunt u terecht bij het VNG Informatiecentrum. Telefoon: 070-373 8393 e-mail: informatiecentrum@vng.nl. of gebruik het [reactieformulier](#).

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Convenant bodem en ondergrond 2016 - 2020

Definitief concept d.d. 18 december 2014

Partijen:

1. **De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu**, mevrouw W.J. Mansveld, handelend als bestuursorgaan, mede namens de Minister van Infrastructuur en Milieu voor zover haar portefeuille is betrokken, en mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor zover diens portefeuille is betrokken, tevens handelend namens de publiekrechtelijke rechtspersoon de Staat der Nederlanden, hierna te noemen: de Staatssecretaris van IenM;
2. **De vereniging het Interprovinciaal Overleg**, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Y.C.M.G. de Boer, lid van het bestuur, hierna te noemen: het IPO;
3. **De Vereniging van Nederlandse Gemeenten**, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer drs. C.J.G.M. de Vet, lid van de directieraad, hierna te noemen: de VNG;
4. **De Unie van Waterschappen**, waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer prof. dr. S.M.M. Kuks, lid van het dagelijks bestuur, hierna te noemen: UvW;

Nemen het volgende in overweging:

(1) Het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties uit juli 2009 eindigt op 31 december 2015. Omdat dit convenant een goede basis voor samenwerking is gebleken, hebben partijen besloten om vervolgafspraken te maken.

(2) Partijen zijn zich ervan bewust dat de bodem en ondergrond een steeds belangrijkere bijdrage leveren aan het realiseren van maatschappelijke doelen (de energievoorziening, de drinkwatervoorziening, grondwaterreserves, landbouw, cultuurhistorie, natuur en klimaatmitigatie en -adaptatie). Zij willen op een innovatieve manier deze bijdrage zo groot mogelijk maken, waarbij rekening gehouden wordt met de natuurlijke kwaliteiten van het bodem- en watersysteem en de (beoogde) boven- en ondergrondse functies. Partijen willen zich inzetten voor een verdere ontwikkeling naar een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond, zoals verwoord in het Beleidsdocument duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond, dat vertegenwoordigers van partijen op **>invullen datum<** bestuurlijk hebben vastgesteld.

(3) De ambitie van partijen is dat aan het eind van deze convenantperiode
a) de gevallen van ernstige bodemverontreiniging met onaanvaardbare humane, ecologische of verspreidingsrisico's ("spoedlocaties") zijn gesaneerd of de risico's in elk geval zijn beheerst;

- b) in nader te bepalen gebieden minimaal de hoofdlijnen van een gebiedsgericht beheer van (ernstige) grondwaterverontreinigingen zijn vastgesteld;
- c) de verontreinigde regionale waterbodems, vallend onder het regime van de Waterwet, zijn aangepakt indien de verontreiniging een belemmering vormt voor het bereiken van het waterkwaliteitsdoel van het waterlichaam dan wel dat in elk geval met de uitvoering van maatregelen op deze locaties is gestart en
- d) partijen in staat zijn tot het duurzaam en efficiënt beheren en gebruiken van de bodem en ondergrond, zoals uiteengezet in het eerdergenoemde Beleidsdocument duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond.

Partijen leggen deze ambitie in dit convenant vast en maken voorts afspraken over de wijze van omgang met diffuse bodemverontreiniging, het in beeld brengen van nieuwe bedreigingen voor het bodem- en watersysteem en over onderzoek naar de mogelijke vermindering van nazorgmaatregelen en naar het beheer van voormalige stortplaatsen.

(4) Dit convenant bevat voorts toezeggingen over de toekenning van de financiële middelen die nodig zijn voor de uitvoering van de in dit convenant opgenomen afspraken door de decentrale overheden. Hoewel het kabinetsbeleid (onder andere het Nationaal Milieubeleidsplan-3) gericht is op de uitvoering van de bodemsaneringsopgave tot en met 2030, worden in dit convenant vanwege begrotingsregels uitsluitend financiële afspraken tot en met 31 december 2020 gemaakt.

(5) Het is evident dat voor het bereiken van een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond, zoals beschreven in het eerdergenoemde Beleidsdocument duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond, en voor een goede aanpak van de verontreiniging tijdens deze convenantperiode, ook het volgende randvoorwaardelijk is:

- a. een geschikt (wettelijk) instrumentarium;
- b. het behoud en de verdere ontwikkeling van kennis over de bodem en ondergrond alsmede de bereidheid van partijen deze kennis met elkaar te delen;
- c. een goed georganiseerd informatiebeheer en
- d. actieve communicatie over de afspraken in dit convenant.

Partijen leggen ook hierover in dit convenant een aantal afspraken vast.

(6) Partijen zullen gezamenlijk de voortgang van hun afspraken bewaken.

(7) Het IPO en UvW vertegenwoordigen bij dit convenant hun leden. De VNG zal haar leden aansporen conform dit convenant te handelen.

(8) Dit convenant is geaccordeerd door de Ministerraad op >invullen<.

Komen overeen als volgt:

Artikel 1: Definities

In dit convenant wordt verstaan onder:

Bevoegde overheid Wbb: bij of krachtens de Wet bodembescherming bevoegd bestuursorgaan.

Convenant bodemontwikkelingsbeleid: het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties van 10 juli 2009, waarbij de Minister van VROM, de Minister van LNV, de Staatssecretaris van V&W, het IPO, de VNG en UvW partij zijn (Stcrt. 2009 nr. 18077).

Diffuse bodemverontreiniging: verontreiniging die is ontstaan door een diffuse belasting van de bodem, waardoor deze niet kan worden teruggevoerd op één of enkele specifieke bronnen, en waarvoor kenmerkend is dat deze zich veelal voordoet in een groot gebied, met daarbinnen soms relatief grote concentratieverschillen.

KRW grondwater spoedlocaties: locaties met gevallen van ernstige verontreiniging met verspreidingsrisico's, zoals vermeld op de KRW-lijsten, waarvan op grond van een beschikking ex artikel 37 Wet bodembescherming is vastgesteld dat de verspreidingsrisico's vanwege de ligging in of nabij een ter uitvoering van de Kaderrichtlijn Water aangewezen gebied ertoe leiden dat spoedige sanering noodzakelijk is.

KRW-lijsten: de door de Bevoegde overheden Wbb op te stellen lijsten met gevallen van bodem- c.q. grondwaterverontreiniging met verspreidingsrisico's in verband met kwetsbare objecten (zoals Natura 2000-gebieden, zwembaden, waterlichamen waaruit water voor menselijke consumptie wordt onttrokken), die niet op de MTR 2013-lijsten zijn vermeld, maar waarvan aannemelijk is dat het Spoedlocaties zijn.

Lijst C: een op basis van de afspraken uit het Convenant bodemontwikkelingsbeleid door UvW uiterlijk op 31 december 2015 opgestelde lijst, met daarop vermeld de verontreinigde regionale waterbodemplaatjes die op grond van de Waterwet dienen te worden aangepakt, omdat de verontreiniging een belemmering vormt voor het bereiken van het waterkwaliteitsdoel van het waterlichaam.

Midterm review 2013: de in 2013 uitgevoerde tussentijdse evaluatie van de voortgang van de afspraken uit het Convenant bodemontwikkelingsbeleid, waarvan de bevindingen zijn opgenomen in het rapport "Doorpakken. Midterm review 2013 Bodemconvenant" van het uitvoeringsprogramma Bodemconvenant van november 2013, zoals op 30 januari 2014 door de Staatssecretaris aangeboden aan de Tweede Kamer.

MTR 2013-lijsten: de door de decentrale overheden, als onderdeel van de Midterm review 2013, in juli 2013 opgestelde lijsten met (potentiële) Spoedlocaties.

Omgevingswet: het voorstel van wet houdende regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (Omgevingswet, 33 962) en daarmee samenhangende uitvoeringsregelgeving, invoeringswet- en regelgeving (inclusief overgangsrecht) en aanvullings/aanpassingswetgeving (waaronder de Aanpassingswet Bodem), welke wet- en regelgeving naar verwachting in 2018 of spoedig daarna in werking zal treden.

Spoedlocatie: een locatie ten aanzien waarvan op grond van een beschikking ex artikel 37 Wet bodembescherming is vastgesteld dat het huidige gebruik van de bodem leidt tot een zodanig humaan risico, verspreidingsrisico of ecologisch risico dat spoedige sanering noodzakelijk is.

Stuurgroep: de Stuurgroep Ondergrond Bodem Grondwater, samengesteld uit vertegenwoordigers van partijen en voorgezeten door een vertegenwoordiger van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Voormalige stortplaatsen: stortplaatsen, waarop voor 1 september 1996 afvalstoffen werden gestort en die daarom niet onder de regeling van paragraaf 8.2 en titel 15.11 van de Wet milieubeheer vallen.

A. SANEREN, BEHEREN EN GEBRUIKEN VAN BODEM EN ONDERGROND

Artikel 2: Duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond

2.1 Partijen onderschrijven het belang van een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond.

2.2 De provincies en gemeenten betrekken bij het opstellen of actualiseren van hun ruimtelijke plannen zoveel mogelijk de ondergrond en beschouwen de boven- en ondergrond als één geheel (3D-ordening). De provincies en gemeenten stellen, daar waar dit meerwaarde heeft en mogelijk is, gezamenlijk met andere belanghebbenden, zoals waterschappen, drinkwaterwinbedrijven, energiebedrijven, netwerkbeheerders en de voedingsmiddelenindustrie, operationele gebieds- en beheerplannen op. Voor zover mogelijk geven zij ook anderszins invulling aan een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond.

2.3 De decentrale overheden geven ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid uitwerking aan de beleidsopgaven, zoals geformuleerd in het rapport Opgaven voor de ondergrond, Probleemstelling van het programma STRONG uit juni 2014.

2.4 Partijen werken actief samen aan de verdere inrichting van een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond, mede indachtig de in voorbereiding zijnde Omgevingswet. Het beheer van in de bodem aanwezige verontreiniging, achtergebleven na sanering of nog niet aangepakt, wordt hierin meegenomen.

2.5 Partijen ontwikkelen verdere kennis en competenties met betrekking tot een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond voor de periode na 2020.

Artikel 3: Onderzoek naar het instrumentarium voor een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond

3.1 Partijen onderzoeken in hoeverre het huidige (juridische) instrumentarium voor het beheer en gebruik van de bovengrond geschikt is voor (het stimuleren en faciliteren van) een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de ondergrond in relatie met bovengrondse toedeling van functies. Zij onderzoeken daarbij tevens in hoeverre de in voorbereiding zijnde wet- en regelgeving eventuele knelpunten in de huidige wet- en regelgeving oplost. Zij besteden in hun onderzoek ook aandacht aan bestaande en nieuwe financiële instrumenten en arrangementen die duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond mogelijk maken.

3.2 Partijen zullen in hun in artikel 3.1 bedoelde onderzoek de vraag meenemen of, en zo ja op welke wijze(n), kan worden bewerkstelligd dat van de baathouders van ondergronds ruimtegebruik (partijen die door het aanbrengen van ondergrondse werken of benutting van voorraden gebruik maken van de ondergrond) een bijdrage (financieel of anderszins) aan het beheer van de bodem en ondergrond kan worden verkregen. In hun onderzoek betrekken partijen ook de vraag in hoeverre het wenselijk, redelijk en billijk en mogelijk is dat een beheerder ten opzichte van een baathouder vanwege diens bijdrage (financieel of anderszins) bepaalde verplichtingen heeft.

3.3 Partijen brengen de resultaten van hun onderzoek zo nodig in lopende wetgevingstrajecten in.

Artikel 4: Aanpak Spoedlocaties

4.1 De Bevoegde overheden Wbb bewerkstelligen dat alle op de MTR 2013-lijsten opgenomen Spoedlocaties met onaanvaardbare verspreidings- of ecologische risico's in 2020 zijn gesaneerd dan wel dat in 2020 ten minste de risico's van deze locaties op basis van een geschikt saneringsplan worden beheerst of tijdelijke beveiligingsmaatregelen in uitvoering zijn. Zij bewerkstelligen voorts dat ook de KRW grondwater spoedlocaties, waarvan de aanpak volgens de looptijd van de KRW-stroomgebiedbeheerplannen mogelijk later is voorzien, in 2020 zijn gesaneerd dan wel dat in 2020 ten minste de risico's van deze locaties op basis van een geschikt saneringsplan worden beheerst of tijdelijke beveiligingsmaatregelen in uitvoering zijn.

4.2 Indien onverhoopt ten aanzien van een bepaalde Spoedlocatie vanwege onvoldoende financiële middelen in 2020 het in artikel 4.1 opgenomen doel niet kan worden behaald, draagt de Bevoegde overheid Wbb er in elk geval voor zorg dat in 2020 de risico's van die Spoedlocatie in beeld zijn gebracht en een jaar van uitvoering is gepland.

4.3 Teneinde het in artikel 4.1 genoemde doel te bereiken, spannen de Bevoegde overheden Wbb zich in om ten aanzien van alle op de MTR 2013-lijsten opgenomen locaties uiterlijk in 2016 een beschikking ernst en spoed ex artikel 37 Wet bodembescherming te hebben vastgesteld.

4.4 Teneinde het in artikel 4.1 genoemde doel te bereiken, spannen de Bevoegde overheden Wbb zich in om uiterlijk in 2017 KRW-lijsten te hebben vastgesteld. Zij spannen zich er voorts voor in om ten aanzien van de op de KRW-lijsten opgenomen locaties uiterlijk in 2018 een beschikking ernst en spoed ex artikel 37 Wet bodembescherming te hebben vastgesteld.

4.5 De Bevoegde overheden Wbb continueren de in 2015 ingeslagen weg van het actief benaderen van de bedrijven waarvan de locaties op de MTR 2013-lijsten zijn vermeld en die (nader) moeten worden onderzocht en mogelijk moeten worden gesaneerd. Zij zullen ook de bedrijven met locaties op de KRW-lijsten actief gaan benaderen. Aldus wordt zo snel mogelijk duidelijkheid verkregen over de eventuele spoedeisendheid alsmede de sanerings- en financieringsmogelijkheden van het bedrijf, opdat het in artikel 4.1 beschreven doel niet in gevaar komt.

4.6 De Bevoegde overheden Wbb bewerkstelligen dat eventuele op de MTR 2013-lijsten resterende Spoedlocaties met onaanvaardbare humane risico's zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk in 2016, zijn gesaneerd of de risico's van deze locaties in elk geval zijn beheerst.

4.7 Mocht op enig moment een niet op de MTR 2013-lijsten vermelde potentiële Spoedlocatie aan het licht komen, dan zal de Bevoegde overheid Wbb ten aanzien van die locatie zo mogelijk nog in 2016, en anders zo spoedig mogelijk daarna, een beschikking ernst en spoed ex artikel 37 Wet bodembescherming vaststellen. In het geval de locatie een Spoedlocatie blijkt te zijn, bewerkstelligt de Bevoegde overheid Wbb dat ook deze locatie in 2020 is gesaneerd dan wel dat in 2020 de risico's zijn beheerst dan wel, indien dit niet haalbaar is, de risico's van die locatie zo spoedig mogelijk in beeld worden gebracht en een jaar van uitvoering wordt gepland.

Artikel 5: Gebiedsgericht beheer van grondwaterverontreinigingen

5.1 De Bevoegde overheden Wbb brengen zo spoedig mogelijk na inwerkingtreding van dit convenant in beeld in welke gebieden er behoefte bestaat aan het gebiedsgericht beheren van verontreinigingen in het grondwater, teneinde de kwaliteit van het grondwater te verbeteren of in elk geval de verslechtering te stoppen. Gebiedsgericht beheer kan onder meer wenselijk zijn in een gebied met (ernstige) grondwaterverontreinigingen die individueel beschouwd geen dusdanige verspreidingsrisico's hebben dat zij spoedig moeten worden gesaneerd, maar die, in samenhang beschouwd, toch een bedreiging voor kwetsbare objecten (kunnen gaan) vormen. Mogelijke knelpunten van bodemverontreiniging voor drinkwaterwinningen en andere winningen voor menselijke consumptie kunnen een belangrijke aanleiding zijn voor gebiedsgericht beheer van grondwaterverontreinigingen.

5.2 Indien een decentrale overheid in een bepaald gebied een gebiedsgericht beheer van (ernstige) grondwaterverontreinigingen wenselijk acht en deze decentrale overheid het door hem initiëren en uitvoeren van dit gebiedsgerichte beheer ook juridisch, technisch en financieel haalbaar acht, draagt de betreffende decentrale overheid, al dan niet tezamen met één of meer andere overheden, minimaal ervoor zorg dat uiterlijk in 2020 de hoofdlijnen van een gebiedsgericht beheer van (ernstige) grondwaterverontreinigingen in dat gebied zijn vastgesteld. Hiervoor is tenminste het gebied begrensd, de opgave in beeld gebracht, de bestaande en voorziene functies van de boven- en ondergrond in beeld gebracht, overlegd met belanghebbenden en zijn oplossingsrichtingen verkend.

Artikel 6: Aanpak verontreinigde regionale waterbodems

6.1 De waterschappen dragen ervoor zorg dat de op Lijst C vermelde waterbodemplacaties uiterlijk in 2020 zijn aangepakt, dan wel dat uiterlijk in 2020 met de uitvoering van maatregelen op deze locaties is gestart. Deze waterbodemplacaties worden voor wat betreft de financiering meegenomen in de programma's met verzoeken om aanvullende financiële middelen, zoals bedoeld in artikel 11.3. Indien onverhoopt een op Lijst C vermelde waterbodemplacatie vanwege onvoldoende financiële middelen in 2020 niet kan zijn aangepakt of in 2020 niet met de uitvoering van maatregelen op deze locatie kan zijn gestart, draagt het waterschap er in elk geval voor zorg dat in 2020 de risico's van die waterbodemplacatie in beeld zijn gebracht en een jaar van uitvoering is gepland.

6.2 De waterschappen dragen ervoor zorg dat de op Lijst C vermelde waterbodemplacaties op een dusdanige wijze worden aangepakt dat de risico's voor het oppervlaktewater voldoende worden gereduceerd tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Voor de financiering van deze locaties zijn dezelfde voorwaarden van toepassing als voor de periode 2010-2015: voor maximaal 90% van de subsidiabele kosten per locatie, met een drempel van 225.000 euro, kan een beroep worden gedaan op financiële middelen, zoals bedoeld in artikel 11.3. Bij samenloop van de aanpak van een waterbodemplacatie met onderhoudsbaggeren blijven de kosten van het laatste voor rekening van de waterschappen.

Artikel 7: Diffuse bodemverontreiniging

7.1 De Bevoegde overheden Wbb bewerkstelligen, voor zover dat nog niet is gebeurd en voor zover nodig in samenwerking met de gemeenten die geen Bevoegde overheid Wbb zijn, dat in gebieden met Diffuse bodemverontreiniging met onaanvaardbare humane risico's helderheid bestaat over in dat gebied op te volgen gebruiksadviezen, teneinde deze risico's te minimaliseren. Zij leggen gebruiksadviezen vast in voor een ieder raadpleegbare documenten. Zij stellen voorts beleid op voor werkzaamheden in deze gebieden die het risico op blootstelling of verplaatsing vergroten, zoals graafwerkzaamheden.

7.2 Indien in een gebied met Diffuse bodemverontreiniging onaanvaardbare humane risico's aanwezig blijken te zijn en deze risico's niet door het opvolgen van gebruiksadviezen tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden teruggebracht, dragen de Bevoegde overheden Wbb ervoor zorg dat deze risico's zo spoedig

mogelijk worden beheerst. Voor het definitief wegnemen van de risico's wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke momenten, zoals herontwikkeling. De Bevoegde overheden Wbb die het betreft nemen de aanpak van deze verontreinigingen in hun programmering op.

Artikel 8: Nieuwe bedreigingen

8.1 Partijen spreken af om de nieuwe bedreigingen voor het bodem- en watersysteem (onder meer ten gevolge van dumpingen van drugsafval en/of de inbreng van niet-genormeerde stoffen) in beeld te brengen alsmede de kennisachterstanden ten aanzien van deze nieuwe bedreigingen en hun effecten op het bodem- en watersysteem weg te werken.

Artikel 9: Nazorg

9.1 De Bevoegde overheden Wbb onderzoeken de mogelijkheden om de nazorgmaatregelen in de zin van artikel 39d Wet bodembescherming, die plaatsvinden op gesaneerde locaties met restverontreiniging, op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze, al dan niet met een beperkte extra inzet, te beëindigen of te verlagen.

9.2 De Bevoegde overheden Wbb maken de gerealiseerde vermindering van de nazorglast inzichtelijk.

Artikel 10: Voormalige stortplaatsen

10.1 Partijen onderzoeken, mede op basis van hun praktijkervaringen, op welke wijze Voormalige stortplaatsen zo efficiënt mogelijk kunnen worden beheerd.

10.2 Partijen onderzoeken uiterlijk in 2016 hoe kan worden bereikt dat het bestaand beleid van provincies en gemeenten voor het beheer van Voormalige stortplaatsen ook na de inwerkingtreding van de Omgevingswet geborgd blijft. Zij zullen in hun onderzoek ook aandacht besteden aan de verantwoordelijkheid voor beheer en aan het beleid ten aanzien van (het stimuleren van) herontwikkeling en gebiedsontwikkeling.

B. FINANCIËN, DE OMGEVINGSWET, KENNIS, INFORMATIEBEHEER EN COMMUNICATIE

Artikel 11: Financiën

11.1 Voor de uitvoering van de in dit convenant opgenomen afspraken door de decentrale overheden alsmede voor eerdere afspraken (tussen het ministerie van Infrastructuur en Milieu en betrokken overheden) en voor knelpunten is voor deze convenantperiode een bedrag van 536 miljoen euro op de IenM-begroting (ontwerpbegroting 2015) gereserveerd. Een bedrag van 287 miljoen euro is bestemd voor apparaatskosten, bodemsanering en overige in dit convenant opgenomen afspraken. Een bedrag van 64 miljoen euro is beschikbaar voor eventueel door individuele Bevoegde overheden Wbb benodigde aanvullende financiële middelen in

verband met de uitvoering van dit convenant. Onder het voorbehoud dat de definitieve begroting identiek is aan de ontwerpbegroting 2015 is ten behoeve van knelpunten, kennisprojecten en eerdere afspraken (tussen het ministerie van Infrastructuur en Milieu en betrokken overheden) een bedrag van 185 miljoen euro op de lenM-begroting beschikbaar.

Daarnaast is op de BZK-begroting (ontwerpbegroting 2015) voor de apparaatskosten van de provincies en de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht een bedrag van 74 miljoen euro bestemd.

11.2 Het Rijk zal zorg dragen voor de overheveling van de in artikel 11.1 bedoelde bedragen van 287 miljoen euro en 74 miljoen euro naar de Bevoegde overheden Wbb volgens de verdeling, zoals opgenomen in bijlage 1. De bijdrage van 287 miljoen euro wordt als Decentralisatie Uitkering (DUB) via het gemeente- en provinciefonds aan de Bevoegde overheden Wbb uitgekeerd. De bijdrage van 74 miljoen euro wordt als Algemene Uitkering (AU) via het gemeente- en provinciefonds aan de Bevoegde overheden Wbb uitgekeerd.

11.3 Het in artikel 11.1 bedoelde bedrag van 64 miljoen euro wordt in twee gelijke tranches beschikbaar gesteld. Bevoegde overheden Wbb die op een deel van dit bedrag aanspraak willen maken dienen uiterlijk 1 januari 2016 respectievelijk 1 januari 2018 een daartoe strekkend verzoek bij de Staatssecretaris in. Dit verzoek is neergelegd in een programma dat inzichtelijk maakt waarom de Bevoegde overheid Wbb voor de op grond van dit convenant uit te voeren afspraken aanvullende financiële middelen tijdens deze convenantperiode nodig acht. Op basis van de programma's zal de Stuurgroep de Staatssecretaris adviseren over de toekenning van aanvullende financiële middelen aan de Bevoegde overheden Wbb. Eventueel toegekende aanvullende financiële middelen worden als Decentralisatie Uitkering (DUB) via het gemeente- en provinciefonds aan de Bevoegde overheden Wbb uitgekeerd.

De provincies nemen de kosten van aanpak van de waterbodemplaatlocaties door de waterschappen, zoals bedoeld in artikel 6, in hun programma's mee. Indien op basis van een bepaald programma aanvullende financiële middelen zijn verzocht en toegekend en de provincie na toekenning het voornemen heeft om het programma anders uit te voeren treedt de provincie in overleg met de betrokken gemeenten c.q. waterschappen.

11.4 Wanneer blijkt dat de aanpak van een bodemsaneringsproject niet haalbaar is binnen de beschikbare budgetten kan de Bevoegde overheid Wbb mogelijk gebruik maken van de in artikel 11.1 bedoelde middelen voor knelpunten. Voor het verkrijgen van een bijdrage uit de middelen voor knelpunten dient de Bevoegde overheid Wbb in elk geval te kunnen aantonen dat a) de aanpak van een bodemsaneringsproject in deze convenantperiode wenselijk en met aanvullende financiële middelen wel haalbaar is, b) bij de besteding van de aan hem op grond van artikel 11.2, en mogelijk ook op grond van artikel 11.3, toegekende financiële middelen nadrukkelijk prioriteit is gelegd bij de aanpak van Spoedlocaties en c) ook overigens is gehandeld in de geest van dit convenant.

11.5 Partijen maken uiterlijk in 2019 een voorstel voor de verdeling van de financiële middelen die nodig zijn voor de uitvoering van de taken van het bodembeleid na 2020. Onderdeel van deze taken is in elk geval het uitvoeren van saneringsmaatregelen of maatregelen tot het beheersen van de risico's op een Spoedlocatie indien deze maatregelen vanwege onvoldoende financiële middelen in deze convenantperiode onverhoopt niet kunnen worden uitgevoerd. Ook maatregelen die vanwege een kostenefficiënte aanpak tijdens deze convenantperiode niet (volledig) kunnen worden uitgevoerd, kunnen een taak van het bodembeleid na 2020 zijn. De bevindingen van de tussenbalans 2018, zoals bedoeld in artikel 17.6, worden hierbij betrokken.

11.6 De Bevoegde overheden Wbb leveren uiterlijk 1 april van ieder jaar een geactualiseerde planning van de voorgenomen uitbetalingsmomenten van subsidie op grond van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering en de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu in.

Artikel 12: De Omgevingswet

12.1 De Staatssecretaris beoogt te bevorderen dat de uitvoering van de saneringsactiviteiten in geval van inwerkingtreding van de Omgevingswet gedurende deze convenantperiode nog zoveel mogelijk op basis van de Wet bodembescherming, en dus tevens door de huidige Bevoegde overheden Wbb, kan (blijven) plaatsvinden of in ieder geval soepel overgaat naar de Omgevingswet.

12.2 Indien ondanks het bepaalde in artikel 12.1 toch wijzigingen in de Bevoegde overheid Wbb-status gedurende de looptijd van dit convenant optreden, zal de Staatssecretaris haar medewerking verlenen aan een goede en zorgvuldige overdracht van taken en verantwoordelijkheden. Ook de decentrale overheden zullen zich er in dat geval voor inzetten om de overdracht zo goed mogelijk te laten verlopen.

12.3 Partijen zullen in de situatie, zoals bedoeld in artikel 12.2, tijdig met elkaar overleggen of, en zo ja in welk opzicht, het convenant als gevolg van deze wijzigingen aanpassing behoeft.

12.4 Partijen zien preventie als het speerpunt van het milieubeleid. De Staatssecretaris heeft de intentie om de algemene zorgplicht in de Omgevingswet aan te vullen met een specifieke zorgplicht voor bodem.

Artikel 13: Kennis

13.1 Partijen onderkennen een gezamenlijk belang bij de ontwikkeling, verspreiding en borging van kennis over de bodem en ondergrond, reden waarom zij het volgende overeenkomen:

a. Partijen brengen in beeld aan welke kennis en innovatie behoefte bestaat ("kennisagenda"), rekening houdend met de bestaande maatschappelijke opgaven, waarbij ook de andere nationale agenda's en de internationale dimensie in ogenschouw worden genomen. Zij komen overeen de kennisagenda - mede op basis

van de uitkomsten van het programma STRONG - in 2016 te actualiseren en na 2016 tweejaarlijks een actualisatie uit te voeren. Partijen bepalen op basis van de kennisagenda het programma voor de kennisinstellingen. Het Rijk betreft daarbij het belang van monitoring van de ondergrond op systeemniveau en de relatie met andere programma's voor kennisinstellingen op rijksniveau.

b. Partijen zorgen ervoor dat maatschappelijk gewenste ontwikkelingen en innovaties in de praktijk onder meer worden geïnitieerd met concrete en rendabele "business cases". Hierbij worden betrokkenen uit bedrijfsleven, overheden en onderzoeksinstituten bij elkaar gebracht om initiatieven in de praktijk haalbaar te maken.

c. Het is noodzakelijk dat bestaande en nieuw verkregen kennis en competenties in de praktijk worden behouden en gedeeld. Hiertoe wordt het volgende verricht:

I. De Staatssecretaris zet de bestaande informatievoorziening, ondersteuning en vraagbaakfunctie, zoals deze nu door Rijkswaterstaat/Bodem+ wordt verricht, voort. De financiering hiervan valt buiten dit convenant.

II. Partijen investeren verder in opleidingen, instroom en inzet van ervaring, waarbij wordt geëxperimenteerd met een vernieuwende meester-leerling-gezel aanpak.

III. Partijen investeren in het stromen van kennis op een vernieuwende manier door het organiseren van kenniskringen, netwerken, ateliers en ontmoetingsplaatsen. Zij zorgen voor een goede afstemming met regionale initiatieven en met initiatieven op andere beleidsterreinen.

IV. De Bevoegde overheden Wbb streven ernaar met ingang van 2018 jaarlijks 5% van de beschikbare Bevoegde overheid Wbb-capaciteit flexibel bij één of meer andere overheden in te zetten. Partijen zetten de ontwikkeling van de "bodempool" hiertoe verder voort. Beoogd wordt de bodempool aldus te ontwikkelen, dat met ingang van 2018 sprake is van een robuust en, in de visie van partijen, zinvol systeem.

V. De Bevoegde overheden Wbb zetten de systematiek van onderlinge benchmarking, intervisie en visitatie voort. Aansluiting wordt gezocht bij het kennisnet van de omgevingsdiensten en het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten.

In het in artikel 16 bedoelde uitvoeringsprogramma wordt het in artikel 13.1 sub c. gestelde verder uitgewerkt.

13.2 De in artikel 13.1 genoemde werkzaamheden moeten verder worden uitgedacht, georganiseerd en gecoördineerd. Partijen zetten hiervoor uiterlijk in 2016 een efficiënte organisatiestructuur op dan wel sluiten bij een bestaande organisatiestructuur aan.

Artikel 14: Informatiebeheer

14.1 Ten aanzien van informatie over bodemverontreiniging, bodemonderzoek en bodemsanering, oftewel milieuhygiënische bodemgegevens, komen partijen overeen:

- a. bestaande (digitale) bodeminformatie, waaronder de LIB-dataset, te behouden en te beheren en zo mogelijk digitaal te ontsluiten conform de uitwisselstandaard SIKBO101 zolang dat aantoonbaar meerwaarde heeft en er geen bedrijfseconomische of privacybezwaren bestaan;
- b. om vanuit efficiencyredenen te streven naar een centrale ontsluiting van bodeminformatie middels een landelijke voorziening, hierbij te zoeken naar samenwerking met de markt ("grondroerders") en naar een financiering die evenredig is verdeeld overeenkomstig de financiële en maatschappelijke baten die het oplevert;
- c. bij centrale ontsluiting te werken met een herziene (nieuwe) dataset, waarvan de scope wordt bepaald door de dan actuele informatiebehoefte. Deze informatiebehoefte behelst onder meer verontreinigingscontouren en meetgegevens;
- d. een impuls te geven aan de digitale informatieketen, waarin gegevens centraal kunnen worden aangeleverd, hetgeen bijdraagt aan verminderde administratieve belasting;
- e. dat ten aanzien van de termijnen voor bovengenoemde punten b, c en d het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet als richtlijn geldt.

14.2 Partijen werken actief mee aan nieuwe ontwikkelingen om bodem- en ondergrondinformatie in brede zin te verzamelen, beheren en te ontsluiten, zodat deze informatie voor een ieder toegankelijk wordt. Uitgangspunt is dat de te ontsluiten informatie op een positieve wijze bijdraagt aan de doelstellingen van een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond. Een belangrijke ontwikkeling is de komst van de Omgevingswet, die vanwege een nadrukkelijke rol voor gegevenshergebruik en kennisdeling voorziet in een Laan van de Leefomgeving met een Informatiehuis Bodem en Ondergrond. Ook is het wetsvoorstel van de Wet basisregistratie ondergrond van belang, dat in januari 2014 bij de Tweede Kamer is ingediend en mogelijk per 1 januari 2016 in werking treedt en daarnaast de in voorbereiding zijnde Structuurvisie voor de ondergrond.

Artikel 15: Communicatie

15.1 Het IPO, de VNG en UvW zullen richting hun leden actief over dit convenant communiceren, inclusief over de voortgang van de uitvoering tijdens de looptijd van het convenant.

15.2 Partijen informeren belanghebbenden actief over de voor hen relevante afspraken in dit convenant.

C. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 16: Uitvoeringsprogramma, uitvoeringsteam en Stuurgroep

16.1 Partijen stellen gezamenlijk een uitvoeringsprogramma op waarin zij de activiteiten alsmede de organisatie beschrijven voor het realiseren van de doelen van dit convenant.

16.2 Op het moment dat er een uitvoeringsprogramma STRONG wordt opgesteld bekijken partijen of dit programma kan worden samengevoegd met het uitvoeringsprogramma op basis van dit convenant.

16.3 Een door de Stuurgroep met unanieme stemmen benoemde kwartiermaker zal in samenwerking met partijen zorg dragen voor een voorstel voor een uitvoeringsprogramma en een uitvoeringsteam.

16.4 Het uitvoeringsprogramma is gereed in september 2015 en wordt in oktober 2015 door de Stuurgroep met unanieme stemmen vastgesteld.

16.5 In ieder geval zullen de in artikel 17 opgenomen jaarlijkse monitoring van de uitvoering van het convenant, de nulmeting, de tussenbalans en de eindevaluatie onderdelen zijn van het uitvoeringprogramma.

16.6 Het uitvoeringsteam wordt samengesteld uit medewerkers van partijen, indien mogelijk aangevuld met vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat/Bodem+. Het uitvoeringsteam ondersteunt partijen bij de uitvoering van de in dit convenant opgenomen afspraken en neemt waar nodig het initiatief.

16.7 Partijen zullen gezamenlijk zorg dragen voor de financiering van het uitvoeringsteam en van het uitvoeringsprogramma.

16.8 De bevoegdheden van de Stuurgroep zijn:

- a. Het benoemen van de kwartiermaker voor het uitvoeringsprogramma en het uitvoeringsteam, zoals bedoeld in artikel 16.3;
- b. Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma, zoals bedoeld in artikel 16.4;
- c. Het benoemen van de leden van het uitvoeringsteam;
- d. De aansturing van het uitvoeringsteam;
- e. Besluitvorming over de producten uit het uitvoeringsprogramma met daarbij bijzondere aandacht voor de opzet en de resultaten van de tussenbalans en eindevaluatie;
- f. Het zorg dragen voor de financiering van het uitvoeringsteam en het uitvoeringsprogramma;
- g. Het toezien op de bewaking van de voortgang door het uitvoeringsteam van de uitvoering van de in dit convenant opgenomen afspraken en van het uitvoeringsprogramma;
- h. Het opstellen van de criteria waaraan verzoeken van individuele Bevoegde overheden Wbb om aanvullende financiële middelen moeten voldoen, zoals bedoeld in artikel 11.3, alsmede het adviseren over ingediende verzoeken.

Artikel 17: Monitoring en evaluatie

17.1 Partijen onderkennen dat een planning en programmering van hun werkzaamheden noodzakelijk is om de ambities uit dit convenant te behalen. De Bevoegde overheden Wbb bespreken via het uitvoeringsteam de planning en programmering ter onderlinge kennisuitwisseling.

17.2 Partijen stellen uiterlijk 30 juni 2016 een monitoringsprogramma vast. Dit monitoringsprogramma is gericht op het verkrijgen van informatie over de voortgang van de uitvoering van dit convenant.

17.3 Partijen zullen jaarlijks de uitvoering van het convenant overeenkomstig het op grond van het in artikel 17.2 vastgestelde monitoringsprogramma monitoren. Over de resultaten van de monitoring wordt verslag uitgebracht aan de Stuurgroep. Zo nodig beslissen partijen op basis van de resultaten van de monitoring tot intensivering van hun inzet op bepaalde afspraken.

17.4 Partijen onderkennen dat een goed inzicht in de ter uitvoering van dit convenant bestede financiële middelen voor de Stuurgroep een belangrijk instrument is om sturing te geven aan de uitvoering en om zo nodig op bestuurlijk niveau zaken aan de orde te stellen. De Bevoegde overheden Wbb sturen uiterlijk 1 juli van ieder jaar de verantwoording over het afgelopen jaar naar de Stuurgroep. Het betreft de verantwoording die voor de gemeenteraden respectievelijk provinciale staten wordt opgesteld.

17.5 Partijen verrichten begin 2016 een nulmeting. In deze nulmeting wordt de op dat moment actuele stand van zaken betreffende de in de artikelen 4, 5 en 6 opgenomen onderwerpen op overzichtelijke wijze in beeld gebracht.

17.6 Partijen zullen uiterlijk najaar 2018 een tussenbalans opmaken teneinde te bezien of zij voldoende op schema liggen wat betreft het behalen van de ambities van dit convenant. Zo nodig zullen ook rapportages van kennisinstellingen over de kwaliteit van de bodem en ondergrond in deze tussenbalans worden betrokken. Bij de tussenbalans zal rekening worden gehouden met de ontwikkelingen die zich op het gebied van wet- en regelgeving hebben voorgedaan of naar verwachting binnen deze convenantperiode nog zullen voordoen. De tussenbalans zal kort na vaststelling door de Stuurgroep worden besproken in een bestuurlijk overleg. In dit bestuurlijk overleg zullen partijen bezien of er spanning bestaat tussen het ambitieniveau enerzijds en de beschikbare middelen en de uitvoerings- en beheerpraktijk anderzijds, waarna dit zo nodig zal kunnen leiden tot aanpassing van de afspraken. Dit neemt niet weg dat aanpassing van de afspraken ook mogelijk is, wanneer op een eerder moment sprake is van spanning of knelpunten.

17.7 Partijen zullen uiterlijk in 2020 een eindevaluatie uitvoeren. Deze eindevaluatie zal kort na vaststelling door de Stuurgroep worden besproken op een bestuurdersconferentie. De eindevaluatie wordt aan de Tweede Kamer aangeboden.

Artikel 18: Looptijd, geschillen, aanvullingen en wijzigingen

18.1 Dit convenant treedt in werking met ingang van 1 januari 2016 en eindigt op 31 december 2020. Een uitzondering hierop vormt artikel 16 dat in werking treedt met ingang van de dag na ondertekening van dit convenant door alle partijen.

18.2 Zo spoedig mogelijk na ondertekening van dit convenant wordt de tekst van dit convenant gepubliceerd in de Staatscourant.

18.3 Partijen zullen wat betreft hun beleid ten aanzien van kwesties die nog geregeld moeten worden zoveel mogelijk handelen conform geest en strekking van dit convenant.

18.4 Er is sprake van een geschil indien één van de partijen daarvan schriftelijk en gemotiveerd melding maakt aan de andere partijen, waarna binnen 20 werkdagen na een zodanige melding een bijeenkomst van de Stuurgroep plaatsvindt, dan wel een andere bijeenkomst met vertegenwoordigers van alle partijen onder voorzitterschap van een vertegenwoordiger van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, om te bezien of in der minne een oplossing van het geschil kan worden gevonden.

18.5 Indien het onmogelijk is gebleken tot een minnelijke oplossing van het geschil te komen, trachten partijen het geschil op te lossen door middel van mediation overeenkomstig het reglement van het Nederlands Mediation Instituut te Rotterdam.

18.6 Dit convenant kan alleen worden aangevuld of gewijzigd door een schriftelijke verklaring die door alle partijen bij het convenant is ondertekend. Zo spoedig mogelijk na ondertekening van de verklaring wordt de tekst daarvan gepubliceerd in de Staatscourant.

Dit convenant is in enkelvoud opgemaakt en getekend te Den Haag op >invullen< 2015.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

.....
mevrouw W.J. Mansveld

DE VERENIGING HET INTERPROVINCIAAL OVERLEG

.....
de heer Y.C.M.G. de Boer

DE VERENIGING VAN NEDERLANDSE GEMEENTEN

.....
de heer drs. C.J.G.M. de Vet

DE UNIE VAN WATERSCHAPPEN

.....
de heer prof. dr. S.M.M. Kuks

Bijlage 1 bij Convenant bodem en ondergrond 2016 - 2020

Indicatieve budgetverdeling 2016-2020

	VERDEELSLEUTELS			
	BODEMSANERING (207)	OVERIG CONVENANT (30)	APPARAATSKOSTEN (124) via DUB (50) en AU (74)	TOTAAL (361)
1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4
Provincies				
Groningen	€ 7.845.518	€ 937.019	€ 3.875.200	€ 12.657.738
Fryslân	€ 7.670.154	€ 1.166.099	€ 4.822.597	€ 13.658.850
Drenthe	€ 7.607.369	€ 960.377	€ 3.971.801	€ 12.539.548
Overijssel	€ 4.590.063	€ 931.690	€ 3.853.161	€ 9.374.915
Flevoland	€ 742.902	€ 431.683	€ 1.785.299	€ 2.959.885
Gelderland	€ 10.498.841	€ 1.783.622	€ 7.376.466	€ 19.658.929
Utrecht	€ 7.411.557	€ 925.020	€ 3.825.576	€ 12.162.154
Noord-Holland	€ 8.066.619	€ 1.595.273	€ 6.597.516	€ 16.259.407
Zuid-Holland	€ 11.396.228	€ 2.490.432	€ 10.299.595	€ 24.186.255
Zeeland	€ 6.141.807	€ 727.373	€ 3.008.173	€ 9.877.353
Noord-Brabant	€ 15.325.206	€ 2.120.598	€ 8.770.085	€ 26.215.888
Limburg, incl Sittard-Geleen	€ 7.228.473	€ 930.813	€ 3.849.531	€ 12.008.816
totaal provincies	€ 94.524.738	€ 15.000.000	€ 62.035.000	€ 171.559.738
Gemeenten				
Groningen	€ 1.437.476	€ 497.280	€ 2.056.584	€ 3.991.340
Leeuwarden	€ 1.108.658	€ 411.614	€ 1.702.299	€ 3.222.571
Emmen	€ 6.085.721	€ 575.633	€ 2.380.626	€ 9.041.979
Deventer	€ 1.103.926	€ 395.943	€ 1.637.490	€ 3.137.360
Hengelo	€ 1.967.076	€ 436.687	€ 1.805.992	€ 4.209.755
Enschede	€ 5.400.633	€ 483.699	€ 2.000.417	€ 7.884.749
Almelo	€ 1.200.744	€ 415.793	€ 1.719.581	€ 3.336.118
Zwolle	€ 2.202.711	€ 357.289	€ 1.477.630	€ 4.037.630
Arnhem	€ 500.000	€ 374.005	€ 1.546.759	€ 2.420.763
Nijmegen	€ 3.878.581	€ 380.273	€ 1.572.682	€ 5.831.535
Amersfoort	€ 2.106.383	€ 356.245	€ 1.473.309	€ 3.935.937
Utrecht	€ 11.225.719	€ 569.156	€ 2.353.838	€ 14.148.713
Alkmaar	€ 1.496.933	€ 377.139	€ 1.559.720	€ 3.433.792
Amsterdam	€ 11.024.122	€ 1.779.446	€ 7.359.195	€ 20.162.763
Haarlem	€ 5.100.167	€ 347.887	€ 1.438.745	€ 6.886.799
Zaanstad	€ 7.054.221	€ 442.955	€ 1.831.915	€ 9.329.092
Leiden	€ 804.065	€ 391.765	€ 1.620.208	€ 2.816.038
Den Haag	€ 6.406.362	€ 1.334.428	€ 5.518.751	€ 13.259.542

Schiedam	€ 634.431	€ 360.423	€ 1.490.591	€ 2.485.446
Rotterdam	€ 17.610.055	€ 940.136	€ 3.888.090	€ 22.438.280
Dordrecht	€ 5.329.492	€ 376.094	€ 1.555.400	€ 7.260.986
Tilburg	€ 3.694.320	€ 606.445	€ 2.508.054	€ 6.808.819
Breda	€ 2.461.387	€ 461.760	€ 1.909.685	€ 4.832.833
Helmond	€ 612.092	€ 348.932	€ 1.443.065	€ 2.404.088
s-Hertogenbosch	€ 2.113.840	€ 331.172	€ 1.369.616	€ 3.814.627
Eindhoven	€ 5.547.706	€ 398.033	€ 1.646.131	€ 7.591.870
Maastricht	€ 1.348.301	€ 433.854	€ 1.794.276	€ 3.576.431
Venlo	€ 1.999.253	€ 432.508	€ 1.788.710	€ 4.220.471
Heerlen	€ 735.928	€ 383.407	€ 1.585.644	€ 2.704.978
totaal gemeenten	€ 112.190.304	€ 15.000.000	€ 62.035.000	€ 189.225.304
totaal prov./gem.	€ 206.715.042	€ 30.000.000	€ 124.070.000	€ 360.785.042
			Via Stuurgroep	€ 64.284.958
			Totaal DUB en AU	€ 425.070.000

In totaal is in de periode 2016 - 2020 beschikbaar € 536 mln op de lenM-begroting en € 74 mln op de BZK-begroting, samen € 610 mln. Naast bovenstaande verdeling (€ 425 mln) is beschikbaar € 125 mln voor eerdere (oude) afspraken en € 60 mln voor knelpunten en kennis, ook samen € 610 mln. Voor de verdeling op basis van de opgave voor de bodemsanering is het budget van de kolom Bodemsanering € 207 mln en via Stuurgroep (art. 11.3) € 64 mln (samen € 271 mln) beschikbaar.

verdeelsleutels

bodemsanering op basis van bestaande datasets is verdeling van het budget opgezet. Het totaal is exclusief het extra budget (€ 64 mln euro).

overig convenant verdeling is gelijk aan de verdeling zoals deze is toegepast voor de apparaatskosten.

apparaatskosten via DUB (€50 mln) en AU (€ 74 mln) verdeling is gelijk aan gehanteerde verdeling in voorgaande convenant.

Beleidsdocument duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond

Vastgesteld door bestuurders van IenM, provincies, gemeenten en waterschappen op >invullen< te Den Haag

Hoofddoelstelling van het bodembeleid

- Onze bodem en ondergrond is van grote waarde. Een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van onze bodem en ondergrond biedt een belangrijke bijdrage aan de gezondheid, het welzijn en de welvaart. Voor een verdere ontwikkeling naar een duurzaam en efficiënt beheer van de bodem en ondergrond, worden de komende jaren de laatste verontreinigingen aangepakt die een onaanvaardbaar risico vormen voor de mens, voor ecologie of vanwege de verspreiding van de verontreiniging. Afronding van deze operatie markeert het einde van een belangrijke fase in ons bodembeleid. De kwaliteit van de bodem en de ondergrond en van het grondwater wordt verder beschermd door preventie van het ontstaan van nieuwe verontreinigingen en door actief beheer en nazorg van resterende verontreinigingen, waarbij deze in toenemende mate gebiedsgericht worden beheerd en waarbij verontreinigingen indien nodig bij ruimtelijke ontwikkelingen worden aangepakt op basis van algemene regels.

De bredere dimensie, de grote waarde van de bodem en ondergrond

- De grond onder onze voeten vormt de bodem onder ons bestaan. Niet alleen letterlijk. Het is om te beginnen altijd de belangrijkste bron van voedsel en grondstoffen geweest. Welstand drukte zich uit in grondbezit en de ruimtelijke ordening werd vooral bepaald door de lokale kwaliteit van de bodem. Vervolgens was onze bodem en ondergrond eeuwenlang een goedkope bron van fossiele energie, en helaas een handige plek om afval in te dumpen. Tegenwoordig speelt onze bodem en ondergrond ook een essentiële rol in het klimaatvraagstuk, het duurzaam beheer van (grond)water en natuur, ondergronds bouwen en de stedelijke infrastructuur. Onze bodem en ondergrond is een economische productiefactor van formaat. Volgens onderzoek is de ondergrond verantwoordelijk voor 5 procent van het Bruto Binnenlandse Product en verschaft zij 350.000 mensen in Nederland een inkomen. Volgens de OESO kennen landen met een duurzaam gebruik van de bodem en ondergrond een hogere en stabielere groei dan landen die dat niet doen. De hoogwaardige kennis die Nederland heeft op het gebied van bodem en ondergrond, biedt bovendien niet te onderschatten exportpotentieel.
- Een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van onze bodem en ondergrond levert dus een belangrijke bijdrage aan de gezondheid, het welzijn en de welvaart. De bodem en ondergrond zijn van cruciale betekenis voor een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving, nu en in de toekomst. De bodem en ondergrond schept binnen de natuurlijke grenzen van het bodem- en watersysteem mogelijkheden voor ruimtelijke gebiedsontwikkeling. Een goede afweging en afstemming tussen ondergrondse en bovengrondse activiteiten is daarbij van belang.

- De bodem en ondergrond biedt nieuwe economische kansen, mits we die verstandig benutten. Een innovatief ondergrondbeleid, gericht op het verzilveren van kansen, kan aanzienlijke baten opleveren, deels maatschappelijk en deels direct financieel. We willen beter profiteren van het natuurlijk kapitaal dat de bodem en ondergrond ons biedt, maar zonder “wild west” taferelen en zonder het ecosysteem te beschadigen. Waarbij de diensten van het bodem- en watersysteem een cruciale bijdrage leveren aan een circulaire economie (zie ook de brief van de staatssecretaris over modernisering milieubeleid van 10 maart 2014). In het kader van de structuurvisie voor de ondergrond wordt dit verder uitgewerkt en worden keuzes gemaakt.

Van saneren naar een duurzaam en efficiënt beheer van de bodem- en ondergrond

- We hebben nog steeds te maken met **historische verontreinigingen** die een gevolg zijn van langdurige belasting van de bodem en ondergrond sinds de industriële revolutie tot aan eind jaren '80 van de vorige eeuw. Er is in die jaren niet altijd zorgvuldig met de bodem en ondergrond omgesprongen. Daar ondervinden we nog steeds de gevolgen van in termen van risico's en beperking van de mogelijkheden die het bodem- en watersysteem biedt voor ruimtelijke ontwikkeling. Er zijn sinds Lekkerkerk veel verontreinigingen onderzocht en aangepakt. Er is in de afgelopen decennia veel geïnvesteerd in de kwaliteit van de bodem en ondergrond.
- Het **beleid** inzake de aanpak van deze bodemverontreinigingen heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld. Met de beleidsvernieuwing bodembescherming uit 2000 is de functiegerichte aanpak van bodemverontreinigingen verder vorm gegeven. Alleen indien de risico's voor mens of ecologie of de risico's van verspreiding van de verontreiniging onaanvaardbaar zijn, is de aanpak gebonden aan een termijn. In alle andere gevallen vindt aanpak plaats op een geschikt moment, namelijk op een moment dat kwaliteit relatief eenvoudig te verbeteren is en passend in de ruimtelijke dynamiek. Verder is het actief beheer van verontreinigde bodems belangrijk, evenals de kenbaarheid van de bodemverontreinigingen. Deze aanpak van verontreinigingen past binnen de beleidsdoelstellingen voor bodembeheer voor 2030, zoals geformuleerd in het Nationaal Milieubeleidsplan-3, het Nationaal Milieubeleidsplan-4 en correspondentie die sindsdien aan de Kamer is gezonden (bijvoorbeeld Kamerstukken II, vergaderjaar 2004-2005, 28199 en 30015, nr. 11, Kamerstukken II, vergaderjaar 2012-2013, 30015, nr. 47, brief van de staatssecretaris over modernisering milieubeleid van 10 maart 2014). Overheden en bedrijfsleven hebben een gezamenlijk belang bij een adequate aanpak en beheer van verontreinigingen, in duidelijkheid en kenbaarheid en in een tijdige afronding van de spoedsaneringsoperatie. Het convenant bedrijfsterreinen (2001) en het convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties (2009) hebben ertoe geleid dat een flink aantal ernstige verontreinigingen zijn aangepakt.
- Een hoofdlijn van het beleid is de verdere ontwikkeling naar een **duurzaam en efficiënt beheer** van de bodem en ondergrond en van het grondwater, waarmee de kwaliteit van de bodem en de ondergrond en van het grondwater wordt beschermd en resterende verontreinigingen actief worden beheerd. Dit wordt verder ontwikkeld en ingebouwd in de bredere beheeropgave die in het ruimtelijk domein bij decentrale overheden is belegd. Een

integrale 3D aanpak. Hieronder wordt nader ingegaan op het duurzaam en efficiënt beheer en de gebiedsgerichte aanpak hierbij. Eerst wordt echter ingegaan op twee onderwerpen die voorwaardelijk zijn om tot dit duurzame en efficiënte beheer te komen. Dit betreft op de eerste plaats **bescherming**, ofwel preventie van het ontstaan van nieuwe verontreinigingen. Dit blijft een belangrijk vereiste. Dat verandert niet. Op de tweede plaats betreft dit de afronding van de zelfstandige en sectorale **saneringsaanpak**, de “spoedaanpak”.

- Wat betreft de **bescherming** het volgende. Als gesteld blijft het uitgangspunt van bescherming, van preventie van het ontstaan van nieuwe verontreinigingen, in stand. Het voorkomen van nieuwe verontreinigingen heeft betrekking op bekende verontreinigingen en mogelijk nieuwe verontreinigingen, bijvoorbeeld in de landbouw. Het is de intentie van het Rijk om de in artikel 13 van de Wet bodembescherming opgenomen zorgplicht in enige vorm te laten terugkeren in de Omgevingswet. Hierbij blijft de insteek dat ieder die op of in de bodem handelingen verricht, verplicht is bodemverontreiniging te voorkomen dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken. Wel zal worden bekeken of onder de Omgevingswet meer flexibiliteit mogelijk is bij de keuze voor preventieve maatregelen, zodat beter rekening gehouden kan worden met de specifieke omstandigheden van de activiteiten en de locatie, zonder het beschermingsniveau aan te tasten. Ten slotte wordt onderzocht of een handreiking kan worden ontwikkeld voor een getrapte meldingen-systeem voor mogelijke incidenten, afhankelijk van de aard en omvang van de situatie en bedrijf.
- Wat betreft de **saneringsaanpak** het volgende. Het is cruciaal dat op korte termijn de laatste locaties worden aangepakt waar de bodem in het verleden zo ernstig verontreinigd is, dat sprake is van spoedeisende risico's voor mensen, voor ecologie en voor verspreiding. Humane spoedlocaties zijn naar verwachting in 2015 bijna allemaal aangepakt. In de komende jaren ligt de focus op locaties met risico's voor verspreiding van de verontreiniging. Het gaat in totaal om ongeveer 1500 locaties. Het afronden van deze spoedoperatie is voorwaardelijk voor het onderbrengen van de saneringsaanpak bij de ruimtelijke dynamiek in het leefomgevingsdomein. De aanpak van de spoedlocaties vordert tot nu toe goed. De afronding van deze saneringsaanpak vraagt nog een inspanning van de gezamenlijke partijen. De aanpak is erop gericht dat handelen loont en dat er snel duidelijkheid komt. Belangrijke stap is alle locaties zo snel mogelijk te beschikken op ernst en spoed, ook omdat met introductie van de Omgevingswet dit niet meer mogelijk zal zijn. We willen in 2020 zo mogelijk klaar zijn met de aanpak van deze “spoedlocaties”. Vanwege bijvoorbeeld hoge kosten of samenloop met bovengrondse ontwikkelingen kan dit niet altijd. We kiezen ervoor zoveel mogelijk gevallen in deze periode echt aan te pakken en waar dat nog niet lukt, in ieder geval de risico's te beheersen en de aanpak te programmeren. Daarmee wordt in 2020 een belangrijke mijlpaal bereikt bij het in de greep krijgen van een groot milieuprobleem. Verontreinigde waterbodems die op grond van de Waterwet nog dienen te worden aangepakt, worden in dit verband meegenomen. Dit geldt tevens voor eventuele grondwater spoedlocaties op basis van de Kaderrichtlijn Water.
- Met de afronding van de aanpak van “spoedlocaties” komen we als gesteld in een nieuwe fase in het bodembeleid, waarbij het **duurzaam en efficiënt beheer** van de bodem- en

ondergrond en het grondwater centraal staat. Resterende verontreinigingen worden actief beheerd en zo mogelijk gebiedsgericht aangepakt. Niet alle historische verontreinigingen worden immers volledig weggenomen. De nog aanwezige verontreinigingen moeten goed in beeld zijn en worden beheerd. Gebruiksbeperkingen kunnen aan de orde zijn. Hiervoor blijft inspanning nodig, ook financieel. Een innovatieve aanpak maakt hier nadrukkelijk onderdeel van uit. Nazorg kan aan de orde blijven, bijvoorbeeld bij stortplaatsen. Afkoop van risico's en onzekerheden en overnemen van beheer en saneringen door een bodemnazorgorganisatie – op vrijwillige basis – kan aan de orde zijn. In de nieuwe fase zal niet het geval, maar het gebied, meer centraal staan.

- De **gebiedsgerichte aanpak** wordt de komende jaren verder ontwikkeld. De nadruk ligt op de kwaliteit van ons grondwater. In sommige gebieden, bijvoorbeeld waar sprake is van drinkwaterwinning, kan dit leiden tot een extra inspanning omwille van de grondwaterkwaliteit. Eigenaren van bronnen in deze gebieden die de grondwaterkwaliteit verslechteren, worden ondersteund om mee te werken aan de verbetering van het bodem- en watersysteem. Benutting van subsidiemogelijkheden op dit terrein wordt gestimuleerd. Gebiedsbeheerplannen hiervoor moeten in 2020 zijn vastgesteld.
- Waar de extra gebiedsgerichte inspanning niet aan de orde is en geen sprake is van een spoedlocatie, kan met de sanering van locaties met een ernstige verontreiniging worden gewacht, totdat daarvoor een goed moment is, wanneer sprake van een ontwikkeling, dus **gekoppeld aan de ruimtelijke dynamiek**. Dit is reeds de staande praktijk. Ter vermindering van de administratieve lasten is het voor die situaties wenselijk en mogelijk het systeem van beschikkingen te vervangen door algemene regels, zoals nu wordt toegepast in BUS. Aan de normen wordt niet getornd.
- Het is wenselijk dat het **Besluit financiële bepalingen bodemsanering** en de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 worden gewijzigd, waarmee voor betrokken **bedrijven** de randvoorwaarden worden aangepast om optimaal bij te kunnen dragen aan de saneringen (spoedlocaties en anderszins) en de procedures worden versneld. Hierbij wordt gedacht aan:
 - stellen van een uiterste termijn voor aanvraag en vaststelling van de subsidie zodat bedrijven worden gestimuleerd de sanering binnen een redelijke termijn uit te voeren;
 - het verkrijgen van subsidie te vereenvoudigen en te versnellen;
 - onderzoek naar mogelijkheden aanvullende mogelijkheden van subsidie op basis van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening van de EU.
- Met bescherming en preventie, het afronden van de resterende spoedopgave, het duurzame en efficiënte beheer, nazorg, de gebiedsgerichte aanpak gericht op verbetering van de grondwaterkwaliteit en de saneringen ingeval van ruimtelijke dynamiek, geven we invulling aan het streven naar **gestadige verbetering** van de kwaliteit van de bodem en ondergrond. Met deze aanpak wordt tevens invulling gegeven aan het streven naar duidelijkheid, efficiëntie en effectiviteit. De aanpak van bodemverontreiniging zal over enkele jaren een

beheerste operatie zijn die door de decentrale overheden in het reguliere beheer van de leefomgeving is ondergebracht.

- Om de ambities waar te maken, moet aan een aantal **randvoorwaarden** worden voldaan en zijn **instrumenten** nodig. Het gaat hierbij om afspraken over financiën en budget, inzake regelgeving, een goed georganiseerd informatiebeheer en het behoud en verdere ontwikkeling van de nodige kennis en competenties. Financiële instrumenten die een duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond mogelijk maken en een eventuele bijdrage van baathouders hieraan, vragen daarbij specifiek aandacht en onderzoek.

- Het ligt in de lijn der verwachting dat over enkele jaren het wetsvoorstel van de **Omgevingswet** en daarmee samenhangende uitvoeringsregelgeving, invoeringswet en overgangsrecht in werking zullen treden. De beoogde inwerkingtredingsdatum van deze regelgeving is 2018. Het bodem- en ondergrondbeleid zal na het moment van inwerkingtreding een onderdeel zijn van een integraal beleid ten aanzien van de fysieke leefomgeving. Bodem en ondergrond wordt dan niet meer afzonderlijk aangestuurd, maar is onderdeel van het integrale stelsel voor het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet zal het wettelijk kader gaan bieden voor het duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van de bodem en ondergrond. In het kader van de nieuwe Omgevingswetgeving worden door het Rijk een aantal mogelijkheden voor verandering onderzocht en opgepakt:
 - met de komst van de Omgevingswet wordt opnieuw gekeken naar de taakverdeling. Het ligt gezien de opzet van de Omgevingswet niet voor de hand de huidige opzet van de Wet bodembescherming met 41 bevoegde overheden te handhaven;
 - het regelen van de hiervoor genoemde aspecten bij de zorgplicht;
 - de hiervoor genoemde algemene regels voor de aanpak van een bestaande verontreiniging bij een ruimtelijke ontwikkeling;
 - de mogelijkheid of op basis van de Wet bodembescherming verleende beschikkingen ernst-niet spoed kunnen komen te vervallen, met behoud van de informatie over de verontreinigings situatie en waar nodig de gebruiksbeperkingenHet Rijk zal partijen betrekken bij deze initiatieven.

- **Bedrijfsleven** en **overheden** hebben een **gezamenlijk belang** bij het gunstige vestigingsklimaat van een duurzaam beheerd bodem- en watersysteem. Ook is er een gezamenlijk belang van een duurzame en efficiënte aanpak van resterende verontreinigingen, waarbij er duidelijkheid is, handelen loont en we een punt achter de spoedsaneringen-aanpak kunnen zetten. Daarom wordt het (georganiseerde) bedrijfsleven nauw betrokken bij de totstandkoming en bij de uitvoering van het beleid. Dit past in het licht van co-creatie en de energieke samenleving.

Managementsamenvatting

Hierbij treft u het advies aan van de werkgroep budgetverdeling betreffende het I&M budget bodem en ondergrond. Het advies bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste de hoofdverdeling van het budget over verschillende posten (spoedopgave, apparaatskosten, kennis etc) en ten tweede de wijze van verdelen van een aantal posten over de verschillende budgethouders.

In de werkgroep (zie bijlage leden) hebben we aan de hand van een aantal door ons geformeerde uitgangspunten gestructureerd van grof naar fijn gewerkt. Ondanks het uitgangspunt Eenvoud is Goud oogt de verdeelsleutel voor de spoedopgave complex. Dit omdat geen van de drie basissets met gegevens door ons als ideaal werd beschouwd. We hebben daarom een mix van deze drie datasets gebruikt voor de verdeling over de budgethouders waardoor de na- en voordelen van elke dataset uitgemiddeld wordt.

We laten in de onderstaande notitie de afwegingen zien en de argumenten op basis waarvan wij tot ons eenduidig en gezamenlijk advies zijn gekomen. Andere verdelingen zijn mogelijk maar hierbij merken wij op dat het om communicerende vaten gaat. Er is niet meer budget dus wat bij het een er bij komt gaat bij het andere eraf. Wij denken daarom dat wij met dit advies het optimale resultaat hebben bereikt.

In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de convenantperiode 2016 tot en met 2020 opgenomen.

Kolompost	Budget beschikbaar (€ mln)	Verdeelsleutel
Apparaat *	50	Sleutel budget apparaatskosten 2010
Kwalificatie/kennis	60	lenM, overleg fasering
Onderzoek(en)	125	lenM, overleg fasering
Spoed- en I&M werkzaamheden bodem	271	Mixmodel
Overig convenant	30	Sleutel budget apparaatskosten 2010 incl budget AU provincies en G4
Totaal	536	
Yachtfonds	536	

*tevens is €74 mln beschikbaar via de Algemene Uitkering (AU) voor de provincies en G4

De verdeling van het budget voor de spoedsaneringen (€ 271 mln) is uit drie onderdelen opgebouwd:

1. Alle bevoegde overheden ontvangen een budget van maximaal €6 mln en minimaal €0,5 mln, totaal ca €155 mln;
2. De bevoegde overheden waarvoor een hoger budget is berekend ontvangen 25% van het hogere budget, totaal ca €52 mln;

3. De bevoegde overheden kunnen een extra budget aanvragen via de stuurgroep aan de staatssecretaris van lenM, totaal ca €64 mln.

Een budget van €286 mln wordt als Decentralisatie Uitkering via het provincie- en gemeentefonds aan de bevoegde overheden Wbb uitgekeerd. Daarnaast wordt €74 mln als Algemene Uitkering via het provincie- en gemeentefonds aan de bevoegde overheden Wbb (provincies en G4) uitgekeerd.

Een budget van €125 mln wordt door lenM op basis van oude afspraken aan de betrokken bevoegde overheden Wbb uitgekeerd,

Een budget van €125 mln blijft op de begroting van lenM ten behoeve van onderdeel 3 van de verdeling het extra budget, knelpunten en kennis.

Geconcludeerd is dat het beschikbare budget lager is dan het budget dat nodig is om alle maatregelen uit te voeren om de verontreinigingen van de spoedlocaties (verspreiding en ecologie) volledig aan te pakken. Hierbij wordt aangetekend dat opgave voor de zogenaamde KRW-locaties en de mogelijke waterbodems (lijst C) geen onderdeel uitmaakten van de MTR-2013 of de enquête 2013. Gezien de aard en omvang van de verontreinigingen (veelal grondwaterverontreiniging) zullen na 2020 bij een aantal projecten nog de noodzakelijke maatregelen moeten worden getroffen, zoals ook in het Arcadis rapport over de analyse van de MTR 2013-gegevens is geconcludeerd.

De werkgroep adviseert:

- a. De gepresenteerde hoofd- en onderverdeling onderdeel te laten zijn van het convenant 2016 – 2020;
- b. Bij het formuleren van de prestaties (Wat is af in 2020?) rekening te houden met de uitvoering van noodzakelijke maatregelen na 2020, gezien de aard en omvang van de verontreinigingen;
- c. De stuurgroep op basis van de aanvragen van de bevoegde overheden voor een extra budget een advies voor de verdeling van dit budget voor de staatssecretaris van lenM te maken;
- d. Het ministerie zo spoedig mogelijk de budgetten te verwerken (juridisch vast te leggen) in de begroting zodat de bevoegde overheden zekerheid hebben over de budgetten en op basis daarvan het programma voor de komende jaren kunnen inrichten.

Advies werkgroep budgetverdeling

Hierbij treft u het advies aan van de werkgroep budgetverdeling betreffende het I&M budget bodem en ondergrond. Na omschrijving van het beschikbare budget en de uitgangspunten voor een verdeling gaat het advies in op twee onderdelen. Ten eerste de hoofdverdeling van het budget over verschillende posten (spoedopgave, apparaatskosten, kennis etc) en ten tweede de wijze van verdelen van een aantal posten over de verschillende budgethouders (onderverdeling).

Beschikbaar budget

De Ontwerpbegroting 2015 van IenM staat op €536 mln voor de bijdrage aan medeoverheden voor de aanpak van verontreiniging in de bodem. Het ministerie heeft het voornemen de korting van €60 mln in 2016 te verrekenen over de jaren tot en met 2020 zodat de continuïteit van de werkzaamheden is geborgd. Daarnaast is op de begroting van BZK €74 mln beschikbaar via de Algemene Uitkering (AU) voor de provincies en G4 als onderdeel van de financiering van de apparaatskosten. Tevens staat op de begroting een budget (€ 50 mln) voor de bijdragen op grond van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering.

Uitgangspunten

Apparaat staat

Het gaat hier om de apparaatskosten van de Wet bodembescherming (vergunningverlening, toezicht en handhaving). In het verleden is gekozen om voor de Wet bodembescherming geen leges te heffen. Daarnaast hebben niet alle budgethouders de bevoegde gezag taken. In totaal zijn er 41 bevoegde overheden Wbb (alle 12 provincies en 29 gemeenten). Omdat het hier om vaste personeelslasten gaat is het uitgangspunt gekozen om hier geen verandering in te brengen. Ten overvloede merken wij op dat in de afgelopen periode al een korting op de apparaatskosten is doorgevoerd in verband met een wetswijziging. Naast het hier besproken budget als Decentralisatie Uitkering (DU) is een budget beschikbaar als Algemene Uitkering (AU) voor de provincies en G4.

Spoed moet

Waar voorheen we probeerden alle bodemverontreinigingen op te pakken hebben we in de vorige convenantperiode de aandacht gelegd op de meest verontreinigde bodems waar risico's voor mens en milieu aan verbonden zijn. Dit noemen we de spoedlocaties. In de afgelopen convenantperiode hebben we die locaties aangepakt waar de bodemverontreiniging voor risico's voor de mens zorgt (humane spoed). We willen in deze periode ons verder richten op de verontreinigde locaties met risico's voor het milieu (ecologische of verspreidingsspoed). Na sanering van de verontreinigde locaties met risico's kan overgegaan worden naar het beheren van de bodem.

Met convenant in de hand

Door het ministerie van IenM, IPO, VNG en UvW wordt voor de periode 2016 -2020 een convenant gesloten waarin we onze acties en ambities ten aanzien van bodem en ondergrond neerleggen. Uit dit convenant blijkt dat dit meer is dan sanering van de spoedlocaties. Er spelen allerlei nieuwe onderwerpen in de bodem en ondergrond (belang schoon grondwater, aardbevingen etc) maar we willen ook blijven zoeken naar innovatieve manieren om met bodemverontreiniging om te gaan (gebiedsgericht grondwaterbeheer) en kennis niet nodeloos overboord gooien (informatiebeheer, bodem(sanerings)expertise).

Eenvoud is Goud (KISS)

De verdeelsleutel staat onder spanning omdat:

- een deel van het budget verdeeld moet worden over 41 bevoegde overheden
- op voorhand duidelijk is dat het budget niet genoeg zal zijn;
- de onderlinge verschillen tussen de budgethouders qua spoedopgave en convenantopgave groot zijn.

Door het eenvoudig te houden maar ook waar mogelijk terug te grijpen op beproefde methoden hopen we groter draagvlak te creëren.

Vertrouwen

Er is veel discussie geweest over de betrouwbaarheid en zorgvuldigheid van de door de verschillende bevoegde overheden aangeleverde gegevens. Deze discussies kunnen eindeloos gevoerd worden echter zonder resultaat. Uitgangspunt is daarom dat er vertrouwen is in de opgave van de bevoegde overheden als onderdeel van de basis voor de berekeningen.

2016-2020 Geld vast

We gaan ervan uit dat het beschikbare budget gedurende de hele periode in stand blijft.

Erkennen verschillen

Tien jaar geleden hadden we allemaal een enorme saneringsopgave. Doordat we met zijn allen gewerkt hebben aan het wegwerken van de spoedopgave zie je in deze fase grote verschillen ontstaan. Sommige bevoegde overheden hebben nagenoeg geen spoedopgave meer en anderen hebben nog een grote opgave.

Kleine saneringsprojecten afhandelen, grote saneringsprojecten faseren

Binnen de spoedopgave zien we ook grote verschillen tussen de projecten. De opgave bestaat uit aardig wat kleine projecten en een beperkt aantal grote projecten. Deze grote projecten hebben een dusdanige financiële omvang dat zij het grootste deel van het budget zouden opslokken. We hebben daarom gekozen om als uitgangspunt voor de verdeling te kiezen om de kleine projecten zoveel mogelijk in deze periode te faciliteren en er bij de grote projecten van uit te gaan dat hier een verdere fasering mogelijk is zodat een deel van de uitfinanciering naar de volgende periode (na 2020) geschoven kan worden. Dit is tevens een van de conclusies van het Arcadis rapport over de analyse van MTR 2013. Dit betekent dat in het convenant hier afspraken over gemaakt moeten worden.

De hoofdverdeling

Kostenpost	Budget nodig (€ mln)	Budget advies (€ mln)
Apparaat	50	50
Knelpunten	50	50
Kennis	10	10
Oude afspraken	165	125
Spoed + pm KRW locaties en waterbodems	458 **	271
Overig convenant	Niet gekwantificeerd	30
Totaal	703	536
Beschikbaar		536

*tevens is €74 mln beschikbaar via de Algemene Uitkering (AU) voor de provincies en G4

** opgave vanaf 1-1-2015

- **Apparaat:** De grootste kostenpost blijft spoed. Dit betekent dat sleutelen aan kleine posten zoals bijvoorbeeld apparaatskosten, weinig extra ruimte oplevert maar veel discussie omdat het hier om personele kosten gaat waar weinig flexibiliteit binnen de bevoegde overheden bestaat.
- **Knelpunten:** Het grootste deel van dit budget betreft voorzienbare bodemsaneringsprojecten die door IenM moeten worden aangepakt (bijvoorbeeld vetgasfabriek Amersfoort). Het ministerie zal bij deze projecten kijken of verdere fasering in de uitfinanciering mogelijk is.
- Het kennisonderdeel, dat een belangrijk item in het convenant is, betreft maar een klein deel van de kostenpost. Het budget is vergelijkbaar met het voormalige budget voor SKB. Nadere invulling van de bestemming van de middelen is nog gaande. Voorstelbaar is dat de kennisvragen zich richten op de aanpak van vergelijkbare spoedlocaties, mogelijke beperking van nazorgactiviteiten of nadere uitwerking van gebiedsgericht beheer of andere onderwerpen uit de kennisagenda.
- **Oude afspraken:** Aan de afspraken zal niet worden getornd. Wel zal het ministerie met de betrokkenen kijken of verdere fasering mogelijk is. Amsterdam heeft al aangegeven door fasering naar de periode na 2020 in deze periode minder budget nodig te hebben. Het ministerie denkt in overleg met de partners een bedrag van €40 mln door te kunnen schuiven naar de volgende periode.
- **Spoed:** Bij het benodigde budget zijn we uitgegaan van de totaal opgave zoals die door de bevoegde overheden is aangegeven in de MTR2013. Dit is inclusief nazorg en diffuse spoed. Dit budget is vergelijkbaar met het totaalbedrag dat is berekend door de werkgroep spoed van het UP.
PM post: betreft afspraak over nog te onderzoeken waterbodems en de zogenaamde KRW locaties. Het ministerie stelt €2 mln in 2015 beschikbaar voor onderzoek naar de kwaliteit van waterbodems op de zogenaamde C-lijst. Na onderzoek wordt pas duidelijk welke opgave hier ligt en wat de orde van grootte van benodigd budget zal zijn. Uiterlijk in 2017 zullen de bevoegde overheden de lijst KRW-locaties vaststellen.
- **Overig convenant:** Hierover zijn geen opgaven bekend. Het een en ander is ook afhankelijk van de definitieve teksten van het convenant. Met het budget creëren we wel ruimte om te kunnen werken aan de benodigde transitie, gericht grondwaterbeheer, ondergrondvraagstukken e.d.

De onderverdeling

Kostenpost	Beschikbaar (2010)	Verdeelsleutel
Apparaat*	50	Sleutel budget apparaatskosten 2010
Knelpunten/kennis	60	lenM, overleg fasering
Oude afspraken	125	lenM, overleg fasering
Spoed op KIW-locaties en waterbodems	271	Mixmodel
Overig convenant	30	Sleutel budget apparaatskosten 2010 incl budget AU provincies en G4
Totaal	536	
Beschikbaar	536	

*tevens is €74 mln beschikbaar via de Algemene Uitkering (AU) voor de provincies en G4

Over de verdeelsleutels van de apparaatskosten en convenantbijdrage waren we het in de werkgroep snel over eens. Ook de inspanning van lenM om nog naar verdere fasering te kijken bij de oude afspraken en de knelpunten wordt door de werkgroep toegejuicht. De discussie van de onderverdeling spitst zich toe op de spoedopgave.

Daarnaast loopt er een aparte financieringsstroom voor de apparaatskosten van de provincies en G4 via de Algemene Uitkering (AU) in het provinciefonds en gemeentefonds. Deze stroom heeft een waarde van € 74,07 miljoen per 5 jaar. De bedragen in de AU zijn een benadering die door het Ministerie van BZK is aangegeven.

Spoedlocaties

Voor verdeling van de beschikbare middelen voor spoed zijn meerdere varianten doorgesproken. De eerste variant was het wensmodel. Dit betreft een model waarbij we een gestaffelde verdeling over de kleine en grote projecten als uitgangspunt hadden. Dit model is niet uitvoerbaar omdat we geen gedragen betrouwbare cijfers over de projecten hebben.

Vervolgens zijn we uitgekomen op een model waarbij we uitgaan van de benodigde opgave per budgethouder. Ook hier hebben we een staffel tussen kleine opgaven en grote opgaven aangehouden.

De discussie spitste zich verder toe op welke cijfers we hanteren voor de benodigde opgave. Er zijn namelijk drie datasets die hiervoor een indicatie geven:

- Dataset werkvoorraad. In 2008 hebben alle bevoegde overheden op uniforme wijze en met grote zorgvuldigheid de gehele werkvoorraad in beeld gebracht. Dit betreft alle (potentiële) saneringsprojecten (overheid, particulieren en bedrijfsleven). De werkvoorraad geeft daarmee een beeld van de mate van belasting van de bodem per bevoegd gezag. Hier zitten overigens ook niet-spoedlocaties bij. Nu zes jaar en een convenant later is er natuurlijk al wel veel onderzocht en gesaneerd.
- Dataset UPplus: Bij de uitvraag van de gegevens van de MTR2013 is gevraagd naar de aantallen spoedlocaties voor de verschillende categorieën (humaan, verspreiding, ecologie) en de (geraamde) kosten. Door het UP/wg spoed is vervolgens (zie bladzijde 47/48 in de MTR2013) een aantal berekeningen uitgevoerd waarbij een lijst is gemaakt met alleen de

overheidssaneringen spoed. In deze lijst ontbrak de opgave voor diffuus en nazorg. Door deze opgave vanuit de enquête toe te voegen ontstaat de UP plus lijst. Over deze berekeningen kan discussie ontstaan. Daarnaast wordt aangegeven dat de lijst door sommige overheden mogelijk strategisch is ingevuld.

- Dataset Enquête 2013: Naast de verzamelde gegevens in kader van MTR2013 zijn de bevoegde overheden gevraagd om een individuele opgave te doen van de saneringskosten van de spoedlocaties na 2014. Bij deze enquête uitvraag is expliciet opgenomen dat deze niet voor de verdeling van het budget gebruikt wordt. Qua orde grootte komt deze opgave (458 versus 443) op eenzelfde niveau uit als de dataset UPplus. De benodigde berekeningen (welk deel overheid en welk deel niet) zijn door de bevoegde overheden zelf uitgevoerd. Ook hier geldt dat mogelijk strategisch gedrag heeft plaatsgevonden.

Met een gelijkwaardige mix (33% inbreng per dataset) van deze drie datasets als basis voor de verdeelsleutel halen we de scherpe kantjes en de uitschieters die aan elke dataset kleven ervan af.

Voor de verdere verdelingen geldt dat als basis de totale opgave van de dataset Enquete2013 is genomen, te weten €458 mln. Hiervan is eerst het uitgekeerde bedrag van 2015 af gehaald, want dat is al verdeeld (-€54 mln). Vervolgens is voor alle bevoegde overheden een efficiencykorting van 10% toegepast (zodat iedereen een beetje pijn voelt en dat niet alleen bij de grote projecten/opgaven komt te liggen). Dan resteert een benodigd bedrag van €363 mln dat tegenover een beschikbaar bedrag van €271 mln staat.

We zorgen dat de bevoegde overheden met een kleine opgave volledig gefaciliteerd worden in de periode 2016 -2020 (dus eerst aftrek 2015 en 10% efficiencykorting). Hierbij wordt een minimumbudget van €0,5 mln gehanteerd om voldoende ruimte te hebben de taken uit te kunnen voeren. De bevoegde overheden met een grote opgave krijgen voldoende om een flinke slag te maken en te kunnen beginnen met de echte grote projecten. Voor alle budgethouders geldt dat zij allemaal via de commissie nog aanspraak kunnen maken op het plusbudget. We stellen de volgende verdelingsregels voor:

Regel 1:

Alle budgethouders ontvangen het benodigde bedrag met een maximum van €6 mln en een minimum van €0,5 mln (van het benodigde bedrag is al bijdrage 2015 en 10% efficiency korting afgehaald). Voor dit basiskleinbudget is €155 mln nodig.

Regel 2:

Budgethouders met een benodigde opgave groter dan 6 mln krijgen boven op het basiskleinbudget nog het basisgrootbudget te weten 25% van het benodigde bedrag . Op basis van de opgaven is een bedrag van €52 mln nodig.

Regel 3:

Budgethouders die niet uitkomen met het bedrag kunnen een voorstel voor aanspraak op het plusbudget indienen. Voor de toedeling van het plusbudget wordt een commissie van Wijzen ingesteld. De criteria voor toedeling moeten nog nader worden uitgewerkt. Voor het plusbudget is nog €64 mln beschikbaar.

Conclusies en aanbevelingen

Geconcludeerd is dat het beschikbare budget lager is dan het budget dat volgens de bevoegde overheden nodig is om alle maatregelen uit te voeren om de verontreinigingen van de spoedlocaties (verspreiding en ecologie) volledig aan te pakken. Hierbij wordt aangetekend dat opgave voor de zogenaamde KRW-locaties en de mogelijke waterbodems (lijst C) geen onderdeel uitmaakten van de MTR-2013 of de enquête 2013. Het verschil is daarom nog groter dan alleen op basis van de spoedopgave is berekend. Gezien de aard en omvang van de verontreinigingen (veelal grondwaterverontreiniging) zullen na 2020 bij een aantal projecten nog de noodzakelijke maatregelen moeten worden getroffen, zoals ook in het Arcadis rapport over de analyse van de MTR 2013-gegevens is geconcludeerd.

Voor de toekenning van de apparaatskosten is aangesloten bij de systematiek zoals deze in de laatste jaren van het Convenant 2010-2015 is toegepast.

Voor de diverse andere activiteiten op basis van het convenant of omdat deze op lokaal/regionaal noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het convenant is een budget beschikbaar gesteld. De verdeling sluit aan bij de verdeling van de middelen voor de apparaatskosten.

De verdeling voor de saneringsopgave is gebaseerd op beschikbare informatie. De beschikbare informatie is daarbij gecombineerd omdat de diverse datasets of opgaven per stuk niet de volledige informatie bevatten die nodig is voor een eenduidige verdeling. Door combinatie van opgaven van de bevoegde overheden zijn de extremen er uit gehaald.

Op basis van de opgave is geconcludeerd dat er verschillen in omvang en aanpak van de projecten zijn. Uitgangspunt voor de verdeling was om de discussie over de uitfinanciering te richten op grootschalige projecten. Dit uitgangspunt is uitgewerkt in de verdeelmethode. Vooraf is het budget voor 2015 afgetrokken van de opgave en tevens een overall korting van 10% doorgevoerd. Het eerste onderdeel van de verdeelmethode betreft een toekenning van maximaal €6 miljoen en een minimum van €0,5 mln aan alle bevoegde overheden. Voor de bevoegde overheden met een grotere opgave is 25% van de meer-opgave beschikbaar. Het resterende budget (€64 mln) kan op aanvraag worden verdeeld over de bevoegde overheden.

De werkgroep adviseert:

- a. De gepresenteerde hoofd- en onderverdeling onderdeel te laten zijn van het convenant 2016 – 2020;
- b. Bij het formuleren van de prestaties (Wat is af in 2020?) rekening te houden met de uitvoering van noodzakelijke maatregelen na 2020, gezien de aard en omvang van de verontreinigingen;
- c. Op basis van de aanvragen van de bevoegde overheden voor een extra budget de stuurgroep een advies voor de verdeling van dit budget voor de staatssecretaris van IenM te maken;
- d. Het ministerie zo spoedig mogelijk de budgetten te verwerken (juridisch vast te leggen) in de begroting zodat de bevoegde overheden zekerheid hebben over de budgetten en op basis daarvan het programma voor de komende jaren kunnen inrichten.

Bijlage 1

Werkgroep budgetverdeling

Dik Welkers: ministerie IenM

Paul Arentshorst: ministerie IenM/bodemplus

Margot Philippart: gemeenten

Wendy Klein Douwel-Ogink: gemeenten

Gijs Oskam: VNG

Harry Booij: provincies

Marja Gijsen: provincies

Ronald Fredriksz: IPO

Van: VNG <VNG@VNG.NL>
Verzonden: vrijdag 9 januari 2015 15:39
Aan: VNG
Onderwerp: Lbr. 15/001 - Ledenraadpleging convenant Bodem en Ondergrond

Geachte heer, mevrouw,

Het ministerie van IenM, het IPO, de UvW en de VNG hebben onderhandeld over een convenant voor bodem en ondergrond. De VNG legt de gemaakte concept-afspraken voor de jaren 2016 tot en met 2020 via een ledenraadpleging aan gemeenten voor. Gemeenten kunnen tot en met 26 februari 2015 reageren.

In bijgaande ledenbrief leest u hoe de digitale ledenraadpleging werkt.

De ledenbrief gaat uitgebreid in op de bereikte resultaten en de gemaakte afspraken in het onderhandelingsakkoord convenant Bodem en Ondergrond.

Klik op, of kopieer onderstaande link voor de volledige brief en de bijlagen,

<http://www.vng.nl/onderwerpenindex/milieu-en-mobiliteit/bodem/brieven/ledenraadpleging-convenant-bodem-en-ondergrond>